Ազգ

Azg
armenian daily

14 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1995, ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ # 177 (931)

Մոսկվայում ռմբակոծվեց ԱՄՆ-ի դեսպանության շենքը

Երեկ, կեսօրից հետո, 16:20 րոպեին անհայտ անձանց կողմից ձեռքի հակատանկային «ՌՊԳ-7» նռնականետով ռմբահարվել է Մոսկվայում ԱՄՆ-ի դեսպանության շենքը, որին հասցվել է նյութական վնաս: Նախնական տվյալների համաձայն, պայթյունից նյութական վնաս է հասցվել 6-րդ հարկում տեղակայված աշխատասենյակներին: Տուժածներ չկան: Ահաբեկիչը, թողնելով զենքը եւ դիմակը, փախել է:

Ռուսական հատուկ ծառայությունների կողմից տվյալ փաստի վերաբերյալ հարուցված է քրեական գործ, կատարվում է հետաքննություն: Ուժեղացված է դեսպանատան շենքի, Սանկտ Պետերբուրգում, Վլադիվոստոկում գտնվող հյուպատոսարանների հսկողությունը, ինչպես նաեւ ձեռնարկված է նրանց աշխատակազմի անվտանգության ապահովման միջոցառումներ:

Ռուսական եւ ամերիկյան կողմերը հրաժարվել են միջադեպի վերաբերյալ որեւէ բացատրություն տալ:

ԵՐՑԱՆ

Իրանը թերահավատորեն է վերաբերվում Արեւմուտքի ներկայությանը տարածաշրջանում

Եւ միանգամայն հնարավոր է համարում Ռուսաստան-Հայաստան-Իրան գործակցությունը

«Ռուսաստանը ցույց է տվել, որ Իրանի հետ հարաբերություններում իրատեսական դիրքորոշում ունի եւ իր ռազմավարական հարաբերությունները չի զոհաբերի ուրիշ երկրների ճնշմանը», տարածաշրջանի խնդիրների մասին ասաց Հայաստանում Իրանի Իսլամական Հանրապետության արտակարգ եւ լիազոր դեսպան Համիդ Ռեզա Նիքֆարը: Նա բարձր գնահատելով Ռուսաստան-Իրան հարաբերությունները, կարեւորեց դրանց դերը հատկապես տարածաշրջանում խաղաղության հաստատման հարցում: Մասնավորապես կոնկրետանալով ղարաբաղյան հիմնախնդրի վրա, դեսպանը անիրական համարեց այս հարցում մյուս ուժերի գործադրած ջանքերը: «Տարածաշրջանային չափանիշերը հաշվի առնելու դեպքում է միայն հնարավոր Ղարաբաղում իրական խաղաղություն հաստատել», ասաց նա, չխուսափելով ուղղակի ավելացնելուց, թե «այն երկրները, որոնք տարածաշրջանի վերաբերյալ, կարելի է ասել, իրական պատկերացում չունեն եւ իրենց շահերի ետեւից են ընկել, չեն կարող Ղարաբաղում խաղաղություն հաստատել»:

Ինչպես ասվեց, Իրանին եւ Ռուսաստանին համարելով Ղարաբաղում խաղաղություն հաստատելու միակ ունակ երկրներ, պրն Նիքֆարը Ռուսաստանի մասին ասաց, թե նա իր քաղաքականությունը մշակում է երկու երկրների (Ռուսաստան-Իրան) հարաբերությունների ու տարածաշրջանային իրավիճակը հաշվի առնելով: Պրն դեսպանը մեկ անգամ եւս ընդգծեց հակամարտությունը բանակցությունների միջոցով լուծելու Իրանի դիրքորոշումը, ավելացնելով, թե «տարածաշրջանում խաղաղության եւ բանակցությունների վարելու նախաձեռնությունը միշտ Իրանն է իր ձեռքը վերցրել»:

Տես • էջ 2

Մոսկվայում ավարտվեցին ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի խորհրդակցությունները

Սեպտեմբերի 13-ին Մոսկվայում ավարտվեցին ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի խորհրդակցությունները հակամարտող կողմերի մասնակցությամբ: Նույն օրը ԼՂՀ պատվիրակությունը մեկնեց Մոսկվայից: Այդ մասին հաղորդել են ԼՂՀ ԱԳՆ միջազգային կազմակերպությունների վարչությունից:

ԼՏ

ԱՄՆ-ը հարգում է Ադրբեջանի ամբողջականությունը եւ չի ճանաչում ԼՂՀ-ը

ԲԱՔՈՒ, 13 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՍՆԱՐՔ-ԻՄԱՊՐԵՍ: Միացյալ Նահանգները հարգում է Ադրբեջանի ամբողջականությունը եւ չի ճանաչում այնպիսի մի կազմավորում, ինչպիսին Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունն է: Այս մասին ասվում է Բաքվում սեպտեմբերի 12-ին ԱՄՆ-ի տարածած պաշտոնական հաղորդագրության մեջ: Այդ հայտարարությունը ԼՂՀ կարգավիճակի հարցում Վաշինգտոնի երբեմնի անորոշ դիրքորոշմամբ անհանգստացած տեղական քաղաքական գործիչների ելույթների առնչությամբ ամերիկացի դիվանագետների պատասխանը դարձավ:

ԵՐԵՎԱՆ

Համաշխարհային բանկը 485 հազար դոլլար նվիրեց Սեւանի պահպանման ծրագրին

Համաշխարհային բանկը 485 հազար դոլլար է հատկացրել Հայաստանին Սեւանի էկոլոգիական վիճակը բարելավելու ծրագրերի նախապատրաստման համար: Համապատասխան փաստաթուղթը ստորագրեցին ՀՀ ֆինանսների նախարար Լեւոն Բարխուդարյանը եւ Հայաստանում Համաշխարհային բանկի ներկայացուցիչ Վահրամ Ներսիսյանցը:

«Երբ ծրագրերը պատրաստ լինեն, ՀԲ-ն կհատկացնի նաեւ վարկեր», ասաց Վահրամ Ներսիսյանցը: Իր հերթին, բնապահպանության եւ ընդերքի նախարար Սարեն Ավետիսյանը հույս հայտնեց, թե 1-1.5 տարվա ընթացքում կվերջացնեն ծրագրի նախապատրաստումը, որից հետո ակնկալում են ՀԲ-ից ստանալ մինչեւ 24 մլն. դոլլարի վարկ: Նախարարը նշեց, որ Սեւանի խնդրի միջազգայնացումը մոտ 2.5 տարվա աշխատանքի արդյունք է: Ըստ որում, ծրագրի նախապատրաստական աշխատանքները տարվում են Համաշխարհային բանկի փորձագետների մասնակցությամբ: Երբ ծրագիրը ընդունվի, ապա հատկացվող վարկը կլինի անտոկոս:

Ծրագիրը ընդգրկում է Սեւանի բոլոր խնդիրները սկսած Սեւանի մաքրման կայանների վերակառուցումից, վերջացրած ռեկրեացիայի գոտիների պատրաստմամբ:

Թե ծրագիրն ինչ փուլերով կիրականացվի եւ վարկն ինչ մեխանիզմով կհատկացվի, Սարեն Ավետիսյանն առայժմ դժվարացավ պատասխանել: Բայց նա նշեց, որ առաջին հերթին ինքներս պետք է մեր ուժերով օգնենք Սեւանին, եւ հետո ակնկալենք ՀԲ-ի օգնությունը: Արդեն ձեռնարկված միջոցառումներից, նրա ասելով, հաջորդ տարվանից Սեւանում ջրի մակարդակը կսկսի բարձրանալ: Ըստ որում, նախարարը հավաստիացրեց, թե դա տեղի կունենա առանց վարկերի տրամադրման:

Ա. Հ.

ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ

Կեղծիքներով, զրպարտությամբ եւ սպառնալիքով հեռու չես գնա

ՀՌԱԿ մամլո ասուլիսը ներքին «պուտչիստների» մասին

Հայաստանի Ռամկավար ազատական կուսակցության գրասենյակում հրավիրված մամուլի ասուլիսի առիթը, ինչպես հայտնեց կուսակցության ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանը, Արմենպրես պետական լրատվական գործակալության կողմից տարածված հայտարարություններն են: Ռ. Միրզախանյանը կուսակցությունից արդեն իսկ հեռացված երեք անձանց՝ Ռաֆֆիկ Պետրոսյանի, Մելս Սահակյանի եւ Լեւոն Բաբայանի կողմից Արմենպրեսին տրամադրված հայտարարությունները իբրեւ ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչության անունից, համարեց անօրինական, քանի որ դրանք վավերացված չեն կուսակցության կնիքով: Բացի այդ, վերոհիշյալ երեք անձինք, իրենց հայտարարության համաձայն, օգոստոսի 2-ից կասեցրել են ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչության անդամի իրենց գործունեությունը, որն էլ օգոստոսի 4-ի նիստում վարչության կողմից ընդունվել է ի գիտություն:

Իրականությունն այն է, ավելացրեց ՀՌԱԿ ատենապետը, որ կուսակցության պատվիրակությունը Կիպրոս մեկնելուց հետո, նրանց բացակայությամբ, վարչության չորս անդամներ՝ Կարեն Կոստանդյանը, Սուքիաս Թորոսյանը, Սամվել Տոնոյանը եւ Գագիկ Օհանյանը, իրենց հայտարարում են ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչություն եւ ընդունում մի քանի որոշումներ: Նախ՝ հանում են նշված երեք անդամների կասեցումը: Ռուբեն Միրզախանյանին ազատում են ատենապետի պարտականություններից եւ ատենապետ են ընտրում վարչության անդամ Գագիկ Օհանյանին: Վարչության մեկ այլ անդամի՝ Գագիկ Գալստյանին ազատում են Հանրապետական վարչության անդամի պարտականություններից եւ նրա փոխարեն ընտրում Գեւորգ Փիրումյանին: Այնուհետեւ, ինչպես լրագրողներին հայտնեց կուսակցության ատենապետը, սկսվում են ամենատարբեր բովանդակությամբ ֆաքսեր ու հեռագրեր տեղալ ՌԱԿ պատգամավորական ժողով, որոնց տպավորությունը, ըստ պրն Միրզախանյանի, այնպիսին էր՝ ասես ամբողջ կազմակերպությունը դիմում է վերադաս կազմակերպությանը: «Սակայն դրանք այնքան ու ճշմարտության չարժանացան», ավելացրեց ատենապետը:

Այդ հարցում հաջողություն չունենալով բացատրվեցին ԵՊՀ-ի իրավաբանական ֆակուլտետի դեկան Ռաֆֆիկ Պետրոսյանի կողմից տարածվող ոչ միայն «գրավոր զրպարտանքներ, այլեւ ուղղակի սպառնալիքներ»:

Տես • էջ 2

ՀԱՄԱՌՈՏ

Բողոքի ցույցեր ֆրանսիական փորձարկումների դեմ

Նոր Զելանդիայի իշխանությունները, Մուրուրոա հողակտորի վրա վերջերս Ֆրանսիայի կողմից անցկացված միջուկային փորձարկման դեմ հայց ներկայացրին Հաագայի միջազգային դատարան, պահանջելով պատասխանատվության ենթարկել Ֆրանսիային, որի հիման վրա ներկայումս ընթանում է դատավարություն: Աշխարհի տարբեր երկրներում շարունակվում են բողոքի ցույցերը փորձարկումների վերսկսման դեմ: Մանիլայում ցուցարարները ֆրանսիական դեսպանատան շենքի առաջ այրեցին ֆրանսիական դրոշը, իսկ Բանգկոկում հանձնեցին բողոքի հանրագիր: Միայն Կանադայի Քվեբեկ նահանգի ֆրանսախոս անջատողական կառավարության վարչապետ Ժակ Պարիզոն հավանություն տվեց անցկացվող փորձարկումներին:

Աֆղանստանը մերժել է Պակիստանի պահանջը

Աֆղանստանի կառավարությունը մերժել է սեպտեմբերի 6-ին հակապակիստանյան ցույցի մասնակիցների կողմից Քաբուլում Պակիստանի դեսպանատան շենքի վրա հարձակման կապակցությամբ պաշտոնապես ներողություն խնդրելու Պակիստանի պահանջը: Սեպտեմբերի 14-ին Քաբուլում տարածած հայտարարության մեջ Աֆղանստանի արտաքին գործերի նախարարությունն ընդունել է, որ ցուցարարների հարձակման հետեւանքով զոհվել է Պակիստանի դիվանագիտական ծառայության մեկ աշխատող, իսկ մի քանիսը, այդ թվում՝ նաեւ դեսպան Կազի Հումայունը վնասվածքներ են ստացել: Իրադարձության պատասխանատվությունը սակայն, ըստ նրանց, ընկնում է հենց Պակիստանի դիվանագետների վրա, որոնցից մեկը առաջինն է հրացանի ձգանը քաշել եւ սպանել Աֆղանստանի մի քաղաքացու: Դա էլ դարձել է հետագա գործողությունների պատճառը:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

ԲԱԼԿԱՆՆԵՐ

Բոսնիայում հակամարտությունը հասավ իր գագաթնակետին

Բոսնիայի հակամարտության հարցում Ռուսաստանի կողմից ձեռնարկված դիվանագիտական բոլոր ճիգերը պարզելու համար ՄԱԿ-ի եւ ՆԱՏՕ-ի միջեւ ստորագրված «փոխըմբռնման հուշագրի» բովանդակությունը որեւիցե արդյունքի չբերեցին, քանի որ, ինչպես հայտնեց ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղար Բուտրոս Ղալին, իր իրավասությունների սահմաններում իրեն իրավունք է վերապահված հուշագրի բովանդակության մասին չհայտնել նույնիսկ Անվտանգության խորհրդի անդամներին: Հարց է ծագում, եթե այդ փաստաթուղթը համապատասխանում է ՄԱԿ-ի մանդատին, ինչո՞ւ է թաքցվում միայն Անվտանգության խորհրդի երկու անդամներից՝ Ռուսաստանից եւ Չինաստանից: Ինչպես հայտնեց Ռուսաստանի արտաքին գործերի աշխատակից Գեորգի Կարասինը, Ռուսաստանը այս հարցը «հենց այնպես չի թողնի»: Իսկ մինչ այդ Ռուսաստանի պահանջով ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի օրակարգի մեջ մտցված ՆԱՏՕ-ի զինուժի կողմից սերբական դիրքերի ռմբակոծմանը վերջ դնելու հարցը քննարկելուց հետո հավանություն տվեց Բոսնիայում ՆԱՏՕ-ի զինուժի գործողություններին, դրանով իսկ թույլատրելով Հյուսիսատլանտյան դաշինքին շարունակել ռազմական միջոցառումները: ՆԱՏՕ-ի գլխավոր քարտուղար Վիլի Կլասը հայտնեց, որ չի բացառվում սերբերի դեմ իրականացնել բոլոր 3 տարբերակով նախատեսված գործողությունը՝ ռմբակոծել Բոսնիայի տարածքում սերբական բոլոր ստրատեգիական նշանակություն ունեցող կառույցներն ու շինությունները: Ռազմական գործողությունները շարունակվեցին նաեւ երեկ ու երեկոյան, որի ընթացքում ՆԱՏՕ-ի օդուժը ռմբակոծեց սերբական Դոբոյի շրջակայքում տեղակայված հեռահաղորդման աշտարակները: ԱՄՆ-ի պաշտպանության քարտուղար Փերրին հայտարարեց, թե գործնականում ոչնչացված են սերբական հակաօդային պաշտպանության կարողությունները:

Գ. Բ.

ՄՈՍԿՎԱ

Էդուարդ Հովհաննիսյանը վերադարձել է Մոսկվա

Ինչպես տեղեկացրել էինք օգոստոսի առաջին տասնօրյակում, Մոսկվայից անձնական գործերով մեկնել էր ԱՄՆ քաղաքացի, ՀՅԴ հայտնի գործիչ Էդուարդ Հովհաննիսյանը, միաժամանակ հերքելով այն լուրը, թե իբր նրան վտարել են Ռուսաստանից: Երեկ ՌԱԻՍ գործակալությունը տեղեկացրեց, թե «Ռուս-հայկական համագործակցության օժանդակում» հիմնադրամի նախագահ Էդուարդ Հովհաննիսյանը վերադարձել է Մոսկվա, որտեղ սեպտեմբերի 12-ին մասնակցել է Մոսկվայի գրողների կենտրոնական տանը կազմակերպված Յոզեֆ Նասիի անվան ռուս-հայկական մշակութա-բարեգործական նոր հիմնադրամի բացմանը: Հիմնադրամի ստեղծման աշխատանքներին գործուն մասնակցություն է ունեցել ԽՍՀՄ նախկին վարչապետ Նիկոլայ Ռիժկովը: Ներկա է եղել նաեւ Է. Հովհաննիսյանը, որին համաժողովի նախագահը ներկայացրել է որպես «ՀՅԴ Ռուսաստանի մասնաճյուղի ղեկավարի եւ Երեւանի բանտում այսօր հեծող հայրենասեր Վահան Հովհաննիսյանի հոր»:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ՏԵՂԱԿԱՆ

ԵՐԵՎԱՆ

Ազգային ժողովը որոշումներն արագ է ընդունում

Սեպտեմբերի 12-ին Սահմանադրության 70-րդ հոդվածի համաձայն հրավիրվել էր Ազգային ժողովի արտահերթ նիստ, որի օրակարգին համապատասխան ընդունվել են հետեւյալ որոշումները.

ա) ՀՍՍՀ քրեական դատավարության օրենսգրքում փոփոխություններ եւ լրացումներ կատարելու մասին (նախկինում ՀՀ գլխավոր դատախազը նախնական կալանքի ժամկետը կարող էր երկարացնել մինչեւ երեք ամիս, իսկ հիմա այդ ժամկետը սահմանվել է 6 ամիս), բ) «ՀՀ պետական եւ հանրային բնակարանային ֆոնդի սեփականաշնորհման մասին» օրենքում փոփոխություններ կատարելու մասին (բնակարանային ֆոնդի սեփականաշնորհումն իրականացվում է մինչեւ 1996 թ. դեկտեմբերի 31-ը), գ) «ՀՀ պատգամավորների քաղաքային, քաղաքի շրջանային խորհրդի մասին», «ՀՀ պատգամավորների շրջանային խորհրդի մասին», «ՀՀ պատգամավորների տեղական խորհուրդների պատգամավորների ընտրությունների մասին» ՀՀ օրենքներում փոփոխություններ եւ լրացումներ կատարելու մասին:

Մինչ ԱԺ-ի Դեմիրճյան փողոցի մուտքը հսկող ոստիկանների պահանջով լրագրողները «ճանապարհվում էին» դեպի ԱԺ-ի Բաղրամյան պողոտայում գտնվող մուտքը, քանի որ Դեմիրճյան փողոցից մուտքը արգելված է հասարակ մահկանացուներին՝ լրագրողներին, մինչ այս մինչ այն, ԱԺ-ն օրակարգը սպառելով ավարտել էր արտահերթ ճեպանիստը:

ՆԱԻՐԱ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

■ ***Սեպտեմբերի 12-ին հերթական սահմանային միջադեպերն են գրանցվել հայ-ադրբեջանական սահմանի*** *հյուսիս-արեւելյան եւ հարավ-արեւելյան հատվածներում: ՀՀ պաշտպանության նախարարության մամուլի եւ լրատվության վարչությունից «Նոյյան տապան» գործակալությանը հայտնեցին, որ ժամը 19.45-20.00 Ադրբեջանի զինված ուժերի ստորաբաժանումները հետեւակի մարտական մեքենաներից, խոշոր տրամաչափի գնդացիրներով եւ հրաձգային տարբեր զինատեսակներով գնդակոծել են Տավուշի շրջանի Չինարի, իսկ 23.40-23.55-ը Վայքի շրջանի Վանեվանի բնակավայրերի պաշտպանական դիրքերը: Երկու դեպքում էլ հայկական բանակային ստորաբաժանումները հակառակորդին պարտադրել են դադարեցնել կրակը: Զոհեր եւ ավերածություններ չկան:*

ՆՏ

Սկիզբը էջ 1

ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչության որոշ անդամների եւ հատկապես իրեն՝ ատենապետին, զրպարտության, կուսակցության ներքին միջոցների յուրացման մեջ մեղադրելու կապակցությամբ պրն. Միրզախանյանը ՀՌԱԿ կանոնադրությամբ մանրակրկիտ բացատրություններ տվեց կառույցում նրանց ոչ վճարովի աշխատանքի եւ աշխատանքի ընդհանրապես գրասենյակի աշխատակիցների վճարման կարգի մասին, ընդգծելով, որ կուսակցության պարտչական արտահայտությունների իրագործելու համար այդ անձինք կփորձեն օգտագործել նաեւ իրավապահ մարմինների հնարավորություններն ընդդեմ ՀՌԱԿ ՀՎ անդամների եւ գրասենյակի», ասվում է նշված դեպքերի առթիվ ՀՌԱԿ վարչության ընդունած հայտարարության մեջ: Նման մտավախության հիմք է տվել «դեսական լրատվության միջոցների կողմից սանձազերծված նյութերի տարածումը առանց ՀՎ կոր կեղծի եւ կուսակցության ղեկավարների ստորագրությունների ամ-

Կեղծիքներով, զրպարտությամբ եւ սպառնալիքով հեռու չես գնա

բյան գումարներ գոյանում են հայաստանյան նվիրատվություններից եւ անդամավճարներից: Հաշվետվության տակ, որն Միրզախանյանի ներկայությամբ, Ռաֆֆիկ Պետրոսյանը բերեւս նկատի ունի ամիսներ առաջ կուսակցության գրասենյակի սեյֆից անհետացած «Պայքար» ամսագրի գումարը, որը գտնելու համար, ըստ բանախոսի, ընդգծված ակտիվություն է ցուցաբերել հենց Ռ. Պետրոսյանը, սակայն նրա ակտիվությունը չի փոխանցվել Մյասնիկյան շրջանային միլիցիային:

«Դա ցինիզմ եւ ակնհայտ է, որ կան քաղաքական որոշ շրջանակներ, որոնց ձեռնտու է նման կացության ստեղծումը ու տարածումը զանգվածային լրատվության միջոցներով», հայտնեց ատենապետը: Մասնավորապես Արմենպրես գործակալության ակտիվությունն այդ ուղղությամբ նա համարեց սովածի կոնկրետ արտացոլ, չբացառելով նաեւ այլ կարգի պետական կազմակերպությունների ուղղակի ազդեցությունը: «Այս դեպքում, ըստ երեւույթին, իրականացվում է որոշակի քաղաքականություն, որն ուղղակիորեն ուղղված է ավանդական կուսակցություններից մեկի գործունեության կասեցմանը Հայաստանի Հանրապետության տարածքում»:

«ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչությունը չի բացառում, որ իրենց զրպարտման (վերոհիշյալ ապահովելու համար անհրաժեշտ է վարչության առնվազն 8 անդամների ստորագրությունը): ՀՌԱԿ ՀՎ-ն պատրաստակամություն է հայտնում դաշտ տալ զրպարտիչներին: Մասնավորապես, ՀՌԱԿ ատենապետը հայտարարեց, որ իր մեջ ուժ ու ցանկություն կգտնի, որպեսզի իր անձին ու արժանապատվությանը ուղղված վիրավորանքը օրենքով սահմանված կարգով լուրջ քննարկման առարկա դարձնի:

Կուսակցությունից արտաքսված 3 անձինք ՀՌԱԿ վարչությունից իրենց կասեցման հիմնական պատճառը բացատրում էին Ազգային ժողովի ընտրություններում ՀՌԱԿ-ի պարտությամբ՝ այդ հարցում մեղավոր ճանաչելով կուսակցության ատենապետին, այնինչ ընտրություններին առանձին գնալու որոշումը ընդունվել է կոլեգիալ կարգով եւ ՀՌԱԿ 4-րդ պատգամավորական ժողովի հավանությամբ: «Իսկ իրենք ի՞նչ արեցին հաջողության հասնելու համար», ավելացրեց վարչության անդամներից Համլետ Ալպաբեկյանը:

ՀՌԱԿ ՀՎ-ն կուսակցության համար դժվարին ու կնճռոտ հարցերը պատգամավորական ժողովի միջոցով լուծելու պատրաստակամություն է հայտնել եւ նախապատրաստվում է արտահերթ 5-րդ պատգամավորական ժողովի հրավիրմանը:

ՍԱՍԱ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

Ազգային կոնֆերանս՝ նվիրված սոցիալական ապահովության խնդիրներին

Սեպտեմբերի 18-20-ը Հայաստանի Ամերիկյան համալսարանում տեղի կունենա սոցիալական ապահովության համակարգի բարեփոխումներին նվիրված ազգային կոնֆերանս: Այն կազմակերպում են Հայաստանի Սոցիալական ապահովության զբաղվածության, բնակչության տեղաշարժերի եւ փախստականների հարցերի նախարարությունը եւ դանիական PLS-CONSUIT խորհրդատվական ընկերությունը, որը Եվրոհամայնքի TACIS ծրագրի շրջանակներում Հայաստանում իրականացնում է երկարաժամկետ ծրագիր՝ սոցիալական ապահովության կատարելագործման ուղղությամբ:

Այս մասին երեկ կայացած մամլո ասուլիսում լրագրողներին հայտնեց փոխնախարար Գագիկ Եգանյանը: Կոնֆերանսի աշխատանքներին ներկա կլինեն յուրաքանչյուր մասնակիցներ նախարարության համակարգից, այլ նախարարություններից, օտարերկրյա դեսպանատներից, միջազգային եւ ոչ կառավարական կազմակերպություններից:

Կոնֆերանսում կգործի հինգ հանձնաժողով, կկարդացվի մոտ հիսուն զեկուցում՝ նվիրված սոցիալական ապահովության համակարգի բարեփոխումներին: Փոխնախարարը խոսեց նաեւ ընտանիքի կարիքավորության աստիճանը որոշող «Փարոս» ծրագրի մասին: Նրա ասելով, կարիքավոր ընտանիքները պետք է գրանցվեն բնակչահագործման տեղամասերում եւ սոցիալական ծառայություններում: Այդ գրանցումների արդյունքների հիման վրա առաջիկայում պետք է բաշխվի հումանիտար օգնություն եւ «Ձմեռ» ծրագրով նախատեսված նպաստը:

ՆԱԻՐԱ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

«Ագապե» հունարեն նշանակում է սեր

ՆՈՅԵՄԲԵՐՅԱՆ, 13 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: ԱՄՆ-ի Հյուսիսային Կարոլինայի նահանգի միացյալ եկեղեցի ներկայացնող նույնանուն հոգեւոր կազմակերպությունը որպես քրիստոնեական սիրո եւ եղբայրության արտահայտություն օգնություն է ցուցաբերում Հայաստանի սահմանամերձ բնակավայրերի եւ Արցախի բնակչությանը: Օրերս Նոյեմբերյանի շրջանի Բերդավան գյուղի երեխաներին բաշխվեց հիգիենիկ եւ գրենական պիտույքների 1160 փաթեթ: Սեպտեմբերի 12-ին Բերդավան է ժամանել «Ագապե»-ի ղեկավար Չարլզ Դեյիսը: Նա սահմանամերձ գյուղի բուժկետին հանձնեց մեծ քանակությամբ դեղամիջոցներ եւ վիրակապական նյութեր: Պարոն Դեյիսը եղավ գյուղի դպրոցում, ուր ուսուցչական կոլեկտիվն ու աշակերտները շնորհակալություն հայտնեցին մարդասիրական օգնության համար: «Ագապեն» գրենական պիտույքներով օգնել է այս տարի նորաբաց Լճկաձոր գյուղի տարրական դպրոցի աշակերտներին:

«Փարոս 2»-ը մեծապես գործող բաց համակարգ է

Սեպտեմբերի 1-ից հանրապետությունում սկսվեց «Փարոս 2» ծրագրի իրագործումը, որն իրենից ներկայացնում է սոցիալապես անապահով բնակչության հաշվառում, ինչպես նաեւ «Փարոս 1» ծրագրին անդամագրված ընտանիքներում կատարված փոփոխությունների արձանագրում: Այդ առիթով երեկ սոցապնախարարությունում հրավիրված մամլո ասուլիսում փոխնախարար Գագիկ Եգանյանը դժգոհեց բնակչության պասիվությունից, հայտնելով, որ սոցիալական ծառայություններին օրական միջինը հաշվով դիմում է 5-10 ընտանիք: Փոփոխությունները արձանագրելու համար նախաձեռնությունը նույնպես ընտանիքի անդամները պետք է հանդես բերեն:

Ի տարբերություն «Փարոս 1»-ի, «Փարոս 2»-ը կլինի իբրեւ անժամկետ գործող համակարգ: Սոցապփոխնախարարի ներկայությամբ, «Ձմեռ» ծրագիրը նույնպես կիրականացվի «Փարոսի» հիման վրա, ուստիեւ չգրանցված ընտանիքները կզրկվեն համապատասխան օգնությունից: Պարոն Եգանյանի տվյալներով, ջեռուցման համակարգից օգտվող որոշակի սոցիալական խմբի ընտանիքների համար այս տարի նախատեսված է իջեցնել ջեռուցման վարձը:

ՇՐՋԱՆ

Իրանը քերահավատորեն է վերաբերվում Արեւմուտքի ներկայությանը տարածաշրջանում

Եւ միանգամայն հնարավոր է համարում Ռուսաստան-Հայաստան-Իրան գործակցությունը

Սկիզբը էջ 1

ՀՀ-ում Իրանի արտակարգ եւ լիազոր դեսպանը դիվանագիտորեն ավելացնելով, որ Իրանը կողջունի տարածաշրջանում խաղաղություն հաստատելուն ուղղված ցանկացած քայլ, ասաց, թե խաղաղության համար Իրանը «հատուկ ձեւակերպում ու բացատրություն ունի»: Չմանրամասնելով, թե ինչ ասել է «հատուկ ձեւակերպում», պրն Նիքֆարն ասաց. «Մենք երբեք չենք ցանկանա ժողովրդին պատերազմի եւ դժվարությունների մեջ տեսնել: Դա մեր դիրքորոշումն է եղել բոլոր եւ, մասնավորապես, տարածաշրջանում գոյություն ունեցող հակամարտությունների վերաբերյալ»: Ընդգծվեց նաեւ, որ Իրանը Ռուսաստանի հետ ոչ մի տարաձայնություն չունի տարածաշրջանային խնդիրների շուրջ. «Ռուսները գիտեն, որ տարածաշրջանի որեւէ երկրում մեր ներկայությունը զուտ երկկողմ հարաբերությունների ստեղծման եւ ընդլայնման նպատակ է հետապնդում»:

«Դուք հնարավո՞ր եք համարում Ռուսաստան-Հայաստան-Իրան եռակողմ համագործակցությունը» հարցին պրն Նիքֆարը պատասխանեց մեկ բառով՝ «Շա՛տ»: Ի լրումն դրա, պրն դեսպանը տարածաշրջանի զարգացման հարցում կարեւորեց նաեւ ընթացող եռակողմ բանակցությունները Հայաստանի, Իրանի եւ Թուրքմենստանի միջեւ, որոնց հերթական բարձր մակարդակով հանդիպումը առաջիկայում նախատեսված է Երեւանում: «Իրան-Հայաստան-Թուրքմենստան եռակողմ բանակցությունները եւ համագործակցությունը տարածաշրջանային համագործակցության ամենալավ օրինակն է, որը կնպաստի երեք ժողովուրդների կենսամակարդակի բարելավմանն ու բարձրացմանը», ասաց նա: Դեսպանը այս հարցում չմոռացավ Ռուսաստանին, ավելացնելով, թե Իրանը շատ լավ նախապայման է տեսնում, որ «Ռուսաստանը եւս ցանկություն հայտնի մասնակցել այսպիսի համագործակցությանը»: «Իրականում այս երեք երկրները, որոնք լավ հարաբերություններ են ունենում Ռուսաստանի հետ, նաեւ մի մյանց հետ են համագործակցում»:

Այսպիսով, տարածաշրջանում առաջնություն տալով Ռուսաստանին եւ իրեն, Իրանը, անհրականանալի է համարում Արեւմուտքի ներկայությունը տարածաշրջանում:

ԱՐԹՈՒՐ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

ՀԱՄԱՌՈՏ

Գերմանիան ճշտում է իր քաղաքականությունն Անդրկովկասում

ԲՈՆՆ, 13 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՍՆԱՐՔ: Գերմանիայի Դաշնակցային Հանրապետությունը մտադիր է հստակեցնել իր արտաքին քաղաքական կուրսը Կովկասում: Այդ նպատակով, ինչպես Սնարք գործակալությանը հայտնի դարձավ Գերմանիայի մայրաքաղաքի՝ դիվանագիտական լավատեղյակ աղբյուրներից, Գերմանիայի արտգործնախարարությունը ծրագրում է անցկացնել այսպես կոչված «Կովկասյան խորհրդաժողով»: Ենթադրվող խորհրդաժողովի աշխատանքներում սպասվում է Ադրբեջանում, Վրաստանում, Հայաստանում, Թուրքիայում եւ Ռուսաստանում Գերմանիայի դեսպանների, ինչպես նաեւ պաշտպանության, արտաքին գործերի, էկոնոմիկայի եւ զարգացող երկրների հետ գործակցության համերկրային նախարարությունների աշխատողների մասնակցությունը: Խորհրդաժողովի անցկացման ժամկետի մասին տեղեկություններ չեն հաղորդվում:

«Դրոյի» դատավարությունը նորից հետաձգվեց անորոշ ժամկետով

«Դրո» գործի դատավարությունը նորից ընդհատվեց անորոշ ժամկետով: Պատճառը նույնն էր, ինչ նախորդ անգամ, ներկա չէր փաստաբան Համլետ Մարբետոյանը: Պետք է ասել, որ դատավարությունն ընդհատելու լուրը այս անգամ ներկաների կողմից մեծ դժկամությամբ ընդունվեց, քանի որ Արծրունու նախորդ օրվա հայտարարությունը նորանոր անակնկալներ էր խոստանում եւ, ինչպես երեւում էր, ոչ ոք դահլիճը լքելու ցանկություն չուներ: Դրանով է բացատրվում միայն երկու ժամ անց նիստը չկայանալը հայտարարելը, որի ընթացքի մասին խոստացան լրացուցիչ տեղեկացնել:

Սերտիֆիկատների բաշխման վերջին ժամկետը հոկտեմբերի 1-ն է

Հայխնայբանկը, որը դադարից հետո, վերսկսել է սեփականաշնորհման սերտիֆիկատների բաշխումը, եւ այն քաղաքացիները, ովքեր չեն հասցրել ստանալ իրենց հավաստագիրը, կարող են դիմել բանկի բաժանմունքներին: Այդ մասին Արմենպրեսի թղթակցին հայտնեցին բանկի վարչության նախագահի աշխատակազմից: Հիշեցնենք, որ ՀՀ կառավարության որոշմամբ, սերտիֆիկատների բաշխման գործընթացը երկարաձգվել է մինչեւ հոկտեմբերի 1-ը:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

Գերմանական ցուցահանդես

Սեպտեմբերի 26-28-ը Գերմանիայի ավելի քան 400 առաջատար ձեռնարկություններ իրենց արտադրանքը կներկայացնեն ՀՀ Առեւտրաարդյունաբերական պալատի բիզնես կենտրոնում: ՀՀ Առեւտրաարդյունաբերական պալատից Նոյյան տապան գործակալության թղթակցին տեղեկացրին, որ կցուցադրվեն թեթեւ եւ ծանր արդյունաբերության, սննդի, ինչպես նաեւ լայն սպառման ապրանքների եւ սարքավորումների կատալոգներ: Ցուցահանդեսի ընթացքում գերմանական ապրանքները միայն ցուցադրվելու են՝ առանց վաճառքի: Ցուցահանդեսի աշխատանքներին կմասնակցեն Գերմանիայի առաջատար ֆիրմաների ներկայացուցիչներ, որոնք լիազորված են պայմանագրեր կնքելու: Հանրապետությունում առաջին անգամ կազմակերպվող նման ցուցահանդեսի նախաձեռնողները Հայաստանի եւ Դրեզդենի Առեւտրաարդյունաբերական պալատներն են:

ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան 6 տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET azg2@arminco.com
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագրի տեղակալ
ՍԱՄՎԵԼ ԴԻԼԱՆԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863
A STYLE համակարգչային ծառայութիւն / 581841
Ոճը եւ տառաձեւերը ՊԱՒԷԼ ՊՈՒԼԱՐԵԱՆԻ
Apple Macintosh
համակարգչային ցանցը «Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
LIBERAL DEMOCRATIC NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

տեղական

9+1

Մարզկենտրոնների ընտրությունը խոստանում է բուռն բանավեճեր

Հայաստանի նոր վարչատարածքային բաժանման գաղափարն այսօրվա երեւույթ չէ: Տասնամյակներ շարունակ հնարավորին չափով միշտ էլ քննադատվել են բյուրոկրատական եւ հակագիտական սկզբունքները, որոնք ընկած էին հանրապետության վարչատարածքային մասնատման հիմքում: Նախկին վարչակարգի օրոք, հասկանալի է, որ նման քննադատությունները չէին կարող հասնել գործնական մակարդակի եւ լավագույն դեպքում ապահովում էին սոսկ տեսական մեջ «առաջընթացը»: Մասնավորապես, տնտեսագետների համար անհասկանալի էր թվում, օրինակ, Արտաշատի շրջանի (որը տնտեսական եւ բնական մի ամբողջություն է) բաժանումը վեց շրջանի: Հակատրամաբանական եւ տնտեսության զարգացման համար խոչընդոտ հանդիսացող նման արհեստական կարկատանը արդեն նոր ժամանակներում շատ վերանայման կարիք էր զգում, ընդ որում, ինչպես զուտ տարածքային բաժանման, նույնպես եւ կառավարման նոր մեխանիզմների մշակման պայմաններում:

Ներկայումս արդեն մշակված է Հայաստանի վարչատարածքային բաժանման նախագիծը, որը քննարկման է դրվելու ՀՀ Ազգային ժողովում: Ինչպես հայտնի է, հանրապետությունը նախկին 37 շրջանների փոխարեն բաղկացած է լինելու 9 մարզից եւ մարզի կարգավիճակ ունեցող Երեւանի վարչական տարածքից: Ընդ որում, երբ նախագծի նախնական տարբերակում մի շարք վարչական շրջաններ (Նոյեմբերյան, Կրասնոսելսկ եւ այլն) մասնատված էին, ապա արդեն որոշված է, որ «մարզերը կազմավորվելու են ամբողջական շրջանների միավորման ճանապարհով առանց մասնատման եւ սահմանային փոփոխության»:

Հանրապետության խոշորագույն մարզը լինելու է Գեղարքունիքը, որն ընդգրկելու է ներկայիս Սեւանի, Կամոյի, Մարտունու, Վարդենիսի եւ Կրասնոսելսկի վարչական միավորները: Մարզի տարածքը կազմելու է շուրջ 4790 քառ. կմ մարզկենտրոնը լինելու է Մարտունին: Հանրապետության հարավային հատվածը կազմելու է Սյունիքի մարզը, որը ներառելու է Մեղրու, Կապանի, Գորիսի եւ Սիսիանի վարչական շրջանները: Մարզի մակերեսը կազմելու է 4505 քառ. կմ: Հանրապետության տնտեսության հիմքը կազմող Արարատի մարզը կազմված է լինելու ներկայիս Արարատի, Արտաշատի, Մասիսի, Էջմիածնի, Արմավիրի եւ Բաղրամյանի շրջաններից եւ ունենալու է 3345 քառ. կմ մակերես: Որպես մարզկենտրոն նախագծում նշված են Մասիսը կամ Էջմիածինը:

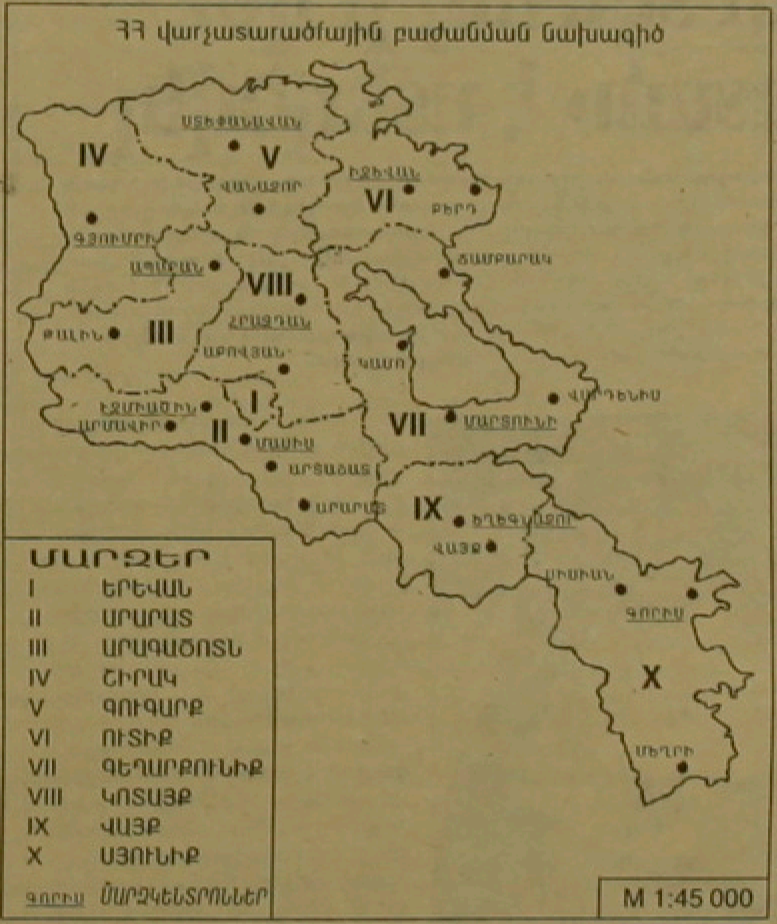

Հանրապետության հյուսիսային մարզը Գուգարքն է, որը կազմված է լինելու Գուգարքի, Թումանյանի, Տաշիրի եւ Ստեփանավանի շրջաններից: Այն ունենալու է 3217 քառ. կմ մակերես, որպես մարզկենտրոն նախատեսված է Ստեփանավանը:

Հանրապետության հյուսիս-արեւմուտքում լինելու է Շիրակի մարզը Գյումրի մարզկենտրոնով: Մարզի մեջ են մտնելու Ամասիայի, Աշոցքի, Արթիկի, Ախուրյանի, Սպիտակի եւ Անիի շրջանները: Մարզի տարածքը կազմելու է շուրջ 3191 քառ. կմ:

Համեմատաբար ավելի փոքր տարածք են ունենալու Ուտիք (Նոյեմբերյանի, Տավուշի, Իջեւանի շրջանները, մարզկենտրոն Իջեւան, տարածք 2698 քառ. կմ), Արագածոտն (Արագածի, Ապարանի, Աշտարակի, Թալինի շրջաններ, մարզկենտրոն Ապարան, տարածք 2641 քառ. կմ), Կոտայք (Կոտայքի, Նաիրիի, Հրազդանի շրջաններ, մարզկենտրոն Հրազդան, տարածքը 2101 քառ. կմ) եւ Վայք (Վայքի եւ Եղեգնաձորի շրջաններ, մարզկենտրոն Եղեգնաձոր, տարածքը 2308 քառ. կմ) մարզերը:

Կարծում ենք, մարզերի սահմանները քիչ թե շատ համապատասխանում են հանրապետության բնական (ռելիեֆային, կլիմայական եւ այլն) եւ տնտեսական յուրահատկություններին: Այլ հարց է մարզկենտրոնների ընտրման խնդիրը, տվյալ պարագայում ակնհայտ են բացթողումները: Համոզված ենք, որ Ազգային ժողովում առավել բուռն բանավեճեր կծավալվեն հենց մարզկենտրոնների ընտրման հարցում:

ԱՐԻՍ ՂԱԶԻՆՅԱՆ

ԵՐԵՎԱՆ

Երեկո՝ նվիրված Մուսա լեռան հերոսամարտի 80-ամյակին

Սեպտեմբերի 10-ի Քրիստոնեական մշակութային կենտրոնի (ՔՄԿ) հերթական միջոցառումը նվիրված էր Մուսա լեռան հերոսամարտին: Երեւանի ՔՄԿ-ն, որ մի քանի ամիսների պատմություն ունի, արդեն հայտնի է իր կազմակերպած բազմաթիվ միջոցառումներով (եկեղեցական ու աշխարհիկ տոնակատարություններ, այցելություններ ծերանոցներ): Կենտրոնի հիմնադիրը, տնօրենն ու ղեկավարն է Լ. Պարտակճյանը, որ 1991 թ. ընտանիքով բնակվում է Երեւանում: Բարեգործական հիմունքներով կենտրոնում գործում են անգլերենի, արեւելյան մարզաձեւերի (կարատե), համակարգչային խաղերի,

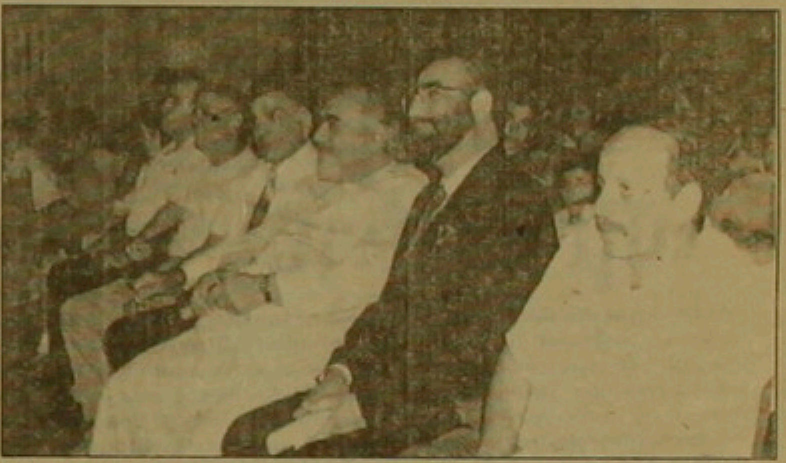

աստվածաբանության, ասեղնագործության, փայտամշակման, ասմունքի, թատերական խմբակները, ինչպես նաեւ «Բարի լուր» երգչախումբը:

«Հայր մեր» աղոթքերգով եւ Հայ Առաքելական եկեղեցու Գուգարաց թեմի առաջնորդ սրբազան Արսեն Բերբերյանի օրհնությամբ սկսվեց հանդիսությունը:

Ներկաներին ողջունելով, Պարտակճյանը նշեց. «Լինելով առաջին քրիստոնյա ազգը, ձգտում ենք վերադառնալ մեր ակունքներին, վառ պահելով հավատքն ու մշակույթը: Մեր դռները բաց են բոլորի առջեւ: Ամառվա ամիսներին կենտրոնում գործեցին 34 տարբեր խմբակներ, ուր հաճախեցին շուրջ 900 երեխա:

Կենտրոնում ձեռք բերած հաջողությունները ցուցադրեցին թատերական խմբակների սաները, որոնք ներկայացրեցին «Մուսա լեռան 40 օրը» (բեմադրիչ՝ Անժելա Հարությունյան):

«Մուսա լեռ» հայրենակցական միության նախագահ, սրտաբան Կամո Տեր-Պետրոսյանը շնորհավորեց Լ. Պարտակճյանին, նման մշակութային օջախ ստեղծելու համար, նշելով, որ մշակույթը ազգի, ժողովրդի էությունն ու ինքնությունն է:

Այնուհետեւ խոսեց սրբազան Արսեն Բերբերյանը, կարեւորելով, որ այսօր բազմաթիվ կենտրոններ անգործության են մատնված եւ նման կենտրոնի գոյությունը մեծ ուրախություն է: Եր կար տարիներ հայ եկեղեցին կաշկանդված էր գործել եւ միայն այսօր, անկախ Հայաստանում հնարավորություն ստեղծվեց Աստծո խոսքը տարածել ժողովրդի մեջ եւ այդ գործը լուռ, տքնաջան ու հավատքով է կատարում Լ. Պարտակճյանը:

Ելույթներն ընդմիջվում էին կենտրոնի «Բարի լուր» երգչախմբի կատարումներով (գեղ. ղեկ. Հարություն Օդաբաշյան): Հնչեց նաեւ օպերային թատրոնի մենակատար Լաինա Մսրյանի ձայնը:

Երեկոյին հյուր էին Հայ Առաքելական եկեղեցու Թեհրանի թեմի քահանա՝ Տեր Մեսրոպը, Ամերիկայից «Մեծամոր» ֆոնդի նախագահ՝ բիզնեսմեն Ջորջ Քեյը (Կարապետյան), ՀՀ կառավարությանն առընթեր կրոնի գործերի պետական խորհրդի նախագահի տեղակալ Սերգեյ Վարդանյանը: Ցուցասրահում բացված էր փայտամշակման ու ասեղնագործության խմբակների երեխաների աշխատանքների անդրանիկ ցուցահանդեսը:

[illegible]

ԳՅՈՒՄՐԻ

«Գորովանքը» տաք օջախ է երեխաների համար

Բարեգործությունը միայն նվիրատվությունը չէ, մեկ անգամ եւս համոզվում ես՝ լինելով փարիզահայ մեր հայրենակիցների «Համագործակցություն Հայաստան» կազմակերպության կողմից Գյումրիում ստեղծված եւ գործող մանկապատանեկան կենտրոնում, ծանոթանալով նրա աշխատանքին: Ի դեպ, ինչպես հայտնի է, Գյումրին Հայաստանում այս կազմակերպության ծավալած գործունեության հանգույցներից, իսկ մանկական կենտրոնը՝ նրա բարեսիրական ձեռնարկումներից միայն մեկն է: Ինչպես պատմեց կենտրոնի տնօրեն, տեղում «Համագործակցություն Հայաստանի» ներկայացուցիչ Շուշան Գալստյանը, կազմակերպությունը, նրա նախագահ Լիլիան Տարոնյանն ավերիչ երկրաշարժից հետո ծավալուն աշխատանք են տարել գյումրեցի որբացած երեխաներ, առավել կարիքավոր ընտանիքներ ցուցակագրելու, նրանց համար Փարիզում խնամակալներ գտնելու եւ նյութական օգնություն կազմակերպելու ուղղությամբ: Երբ սկզբնական շրջանում կազմակերպության ներկայացուցիչները շրջում էին տներ՝ երեխաներին գտնելու համար, ապա հետագայում անհրաժեշտություն զգացվեց քաղաքում ունենալ մի տեղ, ուր փոքրիկները իրենք գային, իրենց խնամակալների հետ, դիմեին իրենց հոգսերով, իրենց հուզող հարցերով, կապվեին Փարիզի իրենց հովանավորների հետ: Նկատի առնելով, որ միայն հագուստով, նյութականով օգնելը կարող է հոգեբանորեն բացասաբար ազդել երեխաների վրա, որոշեցին մտածել նրանց սոցիալ կրթական հարցերի մասին, ստեղծել այդպիսի կենտրոն: Այդպես 1993 թ. հունիսից հիմք դրվեց մանկական այս կենտրոնին, որը ֆրանսերեն կոչեցին «Գորովանք»: Խմբակներ բացեցին, դրանց մեջ ընդգրկեցին յուրաքանչյուր ցանկացող երեխայի, որպեսզի որբ եւ ծնողազուրկ մանուկներն իրենց մեկուսացած ու ճնշված չզգան:

Առայժմ տնակներում ու կից վրարաջին մի շենքի առաջին հարկում տեղավորված այս հաստատությունն այսօր իրոք գորովալից ու սիրելի մի օջախ է դարձել քաղաքի հարյուրավոր տղաների եւ աղջիկների համար: Նրանք հաճախում են այստեղ գործող 15 խմբակների աշխատանքին, շփվում գեղեցիկի հետ, հաճելի եւ իմաստալից ժամանակ անցկացնում: Այստեղ հրաշալի ֆրանսերեն են սովորեցնում, նաեւ անգլերեն, կար ու ձեւ, ասեղնագործություն, պար, գործում է թատերախումբը, երգչախումբը... Գույքավորումը, գրականությունը, ամեն տեսակ ծախսերը հոգում են ֆրանսահայ հովանավորները, անհրաժեշտ նյութերն ու պարագաները հայթայթում է կենտրոնը: Կազմակերպության ներկայացուցիչները շարունակում են պարբերաբար այցելել Հայաստան, Գյումրի եւ անպայման լինում են այստեղ: Փոխվել է երեխաների հոգեբանությունը, ոչ ոք չի սպասում հագուստի կամ նվերի, այլ ամեն մեկն աշխատում է լավ դրսեւորել իրեն, իր ստացած գիտելիքները, շնորհքն ու կարողությունները ցույց տալ եկած հյուրին:

Եթե կենտրոնի ստեղծումն ու աշխատանքը ֆրանսահայ բարերարների գործն է, ապա նրա կայացումն ու ձեռքբերումները հնարավոր են դարձել տեղի խանդավառների՝ այստեղ անվարձահատույց պարապող գյումրեցի շուրջ երկու տասնյակ մանկավարժների ու մասնագետների աշխատանքով: «Գորովանքը» երկու կողմերի արդյունավետ համագործակցության գեղեցիկ օրինակ է: Քաղաքապետը խոստացել է նոր շենքային հարմարություններ տրամադրել կենտրոնին: Վերջինիս դեռ կառավարությունը ծրագրել է այդ դեպքում նոր խմբեր բացել, երեխաներին նաեւ արհեստներ սովորեցնել:

[illegible]

ԳՈՐԻՍ

Սրվել է ջրի խնդիրը

Գորիսում խիստ սրվել է խմելու ջրի հարցը: Ծախսված էլեկտրաէներգիայի պարտքերը չմարելու պատճառով հոսանքազրկվել եւ չեն գործում Ձոր-Ձոր Գորիս ջրատարի պոմպակայանները: Ջրամատակարարների պարտքը էներգետիկներին կազմում է 71 մլն. դրամ: Ստեղծվել է դժվարին կացություն: Քաղաքային իշխանությունները ջանքեր են ձեռնարկում դրությունը շտկելու համար: Խնդրի լուծման համար ելք է համարվել շրջանի տարածքից ինքնահոս եղանակով խմելու ջուր բերելը: Շուրջ 7 կմ հողային եւ խողովակների տեղադրման աշխատանքներ կատարելով 12 ամիս հետո հնարավոր է քաղաք հասցնել մոտ 250 վ/լ ջուր: Կատարվում են հանգանակություններ, որին մասնակցում են հիմնարկ ձեռնարկություններ, կոոպերատիվներ, առանձին ձեռներեցներ, անհատներ:

[illegible]

ԼՂՀ. Ավարտվել է բերքահավաքը

Լեռնային Ղարաբաղում ավարտվել է հացահատիկային մշակաբույսերի բերքահավաքը: Հնձվել է 18450 հա արտ, հավաքվել է 25750 տ հացահատիկ անցյալ տարվա համեմատ կրկնակի շատ: Այս մասին «Ազգի» թղթակցին տեղեկացրեց ԼՂՀ գյուղատնտեսության եւ պարենամթերքի փոխնախարար Վլադիմիր Զաքիյանը: Եթե նկատենք, որ անցյալ տարի աշնանացանը կատարվել է պատերազմական դժվար պայմաններում, արդյունքները գոհացուցիչ են, ավելացրեց փոխնախարարը:

Ըստ շրջանների պատկերը հետեւյալն է. Ասկերանի շրջանում հավաքվել է 10800 տ հացահատիկ, Մարտունու շրջանում մոտ 10000 տ, Մարտակերտի շրջանում 2470 տ, Հադրութի շրջանում 2367 տ եւ Շուշիի շրջանում 150 տ: Ամենաբարձր բերքատվությունը գրանցվել է Ասկերանի շրջանում՝ հեկտարից 14,8 ցենտներ, այնուհետեւ Մարտունու շրջանում՝ 14,6 ցենտներ: Հավաքված ամբողջ բերքի մեջ մոտ 21000 տ ցորեն է: Դրանից 3000 տ վաճառվել է պետությանը, 7000 տ պիտի առանձնացվի որպես սերմացու:

Փոխնախարարը նշեց, որ Ղարաբաղի համար լավագույն շուկան Հայաստանն է: Այսօրվա դրությամբ, արդեն վաճառվել է 130 մլն դրամի հացահատիկ: Հանրապետության տնտեսություններից շատերը փակել են պարտքերը նախկինում ցորենի վաճառքի հաշվին: Եկող տարում, ըստ փոխնախարարի, հացահատիկի արտադրությունը ծրագրված է հասցնել 50, իսկ առաջիկա 3-4 տարիներին 100 հազար տոննայի:

Ներկայումս հանրապետության տնտեսությունները ձեռնամուխ են եղել աշնանացանին: Վերջին տվյալներով կատարվել է 11,5 հազ. հեկտար հերկ, անցած տարվա նույն ժամանակահատվածի 6700-ի դիմաց:

Նախատեսված է կատարել 28000 հա աշնանացան՝ անցյալ տարվանից 10 հազարով ավելի:

[illegible]

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ազգային

ԻՏԱԼԻԱ

Վենետիկում տասը տարուց ի վեր «մի փոքրիկ Հայաստան» է ստեղծվել

«Վենետիկը եւ «հայկականությունը» 16-րդ դարից արդեն ոչ օտար հասկացություններ են, այսօր էլ քաղաքը, շնորհիվ արեւելագիտության դոկտոր, պրոֆեսոր հայր Լեւոն վարդապետ Զեքիյանի, մի անգամ եւս «հայկական կյանք» հասկացությունը կապել է մի ոսկե օղակով: «Հայ մեծահարուստների, Վենետիկի քաղաքապետության ամբողջ տնտեսության համար կատարած աստղաբաշխական ներդրումներն» արդեն իսկ դարձել են Փարիզի Սորբոնի համալսարանում պատմագիտության բարձրագույն դոկտորական թեզի նյութ, շնորհիվ պատմաբան եւ հետազոտող մտավորական Օնիկ Ժամկոչյանի: Դարերի խորքից եկող Մխիթարյան հայրերի Ս. Ղազար վանքն արդեն անժխտելի եւ անփոխարինելի սիմվոլ է դարձել «Պատմության մեջ հայ-իտալական հարաբերությունների» կամ «Հայերը Իտալիայում» խորագրերի ներքո: Սակայն այս անգամ ուզում ենք խոսել ոչ թե դարերի, այլ՝ ընդամենը վերջին տարիներին գուցե մեկ հոգու, մի հրաշալի անձնավորության եզակի ջանքերով ստեղծված «հայկական կյանք Վենետիկում» կոչվող երեւույթի մասին:

Վենետիկի համալսարանի արեւելագիտական ֆակուլտետի հայագիտական բաժնի վարիչ, Ս. Ղազար վանքի նախկին վարդապետ հայր Լեւոն Զեքիյանի ջանքերով, իր իսկ դասընթացավարած իտալական հիմնական ուսման հաստատության շրջանակներում, 10 տարուց ի վեր, ամեն օգոստոս ամսին տեղի են ունենում «Հայ լեզվի եւ քաղաքակրթության խտացված դասընթացներ»:

Չափազանցություն չէր լինի, եթե ասեինք, թե աշխարհի ուրիշ ոչ մի վայրում, նույնիսկ Հայաստանում, շատ չեն եղել հայկական այսպիսի օջախներ, ուր տարբեր երկրներից այսքան հայեր հավաքվեն:

Չգիտես ինչու, բացառությունները հարգելով հանդերձ, սփյուռքում «հայեցի դաստիարակություն» եւ կամ «հայ մտավորականություն» հասկացությունները միշտ էլ խոժոռ դեմքով, վեր ցցված հոնքերով ու... ծանր գաղափարների գագաթնակետություն է առաջացրել:

Կամ էլ «հայկական մթնոլորտ», «հայկական կյանք» անունի տակ ականատես ենք լինում օտար ժողովուրդների ամենացածր ճաշակի գույներով համեմված, բոլորովին անգույն ու ջրիկացած, «վարշիֆ-ճամփիկ» մեծության մակարդակի երեւույթների...

Իսկ Վենետիկում կա այնպիսի «հայկական միջավայր», ուր մարդիկ հայերենով, հայկական իրադարձությունների, Հայաստանի, Սփյուռքի եւ այլ ցավերի, հարցերի, ուրախությունների, հպարտությունների մասին խոսելիս չեն գտնվում այն հոգեվիճակի մեջ, որ հատուկ էր 19-րդ դարում փարիզյան սրահներում «անիրականանալի ընկերավարության» մասին խոսող ծախսող մտավորականներին եւ «ֆեմինիզմ» քարոզող պառաված օրիորդներին:

Րաֆֆի Սերյան, Միհրայր Փափազյան, Հայր Լեւոն Զեքիյան, Պարետ Մանուկ, Օնիկ Ժամկոչյան

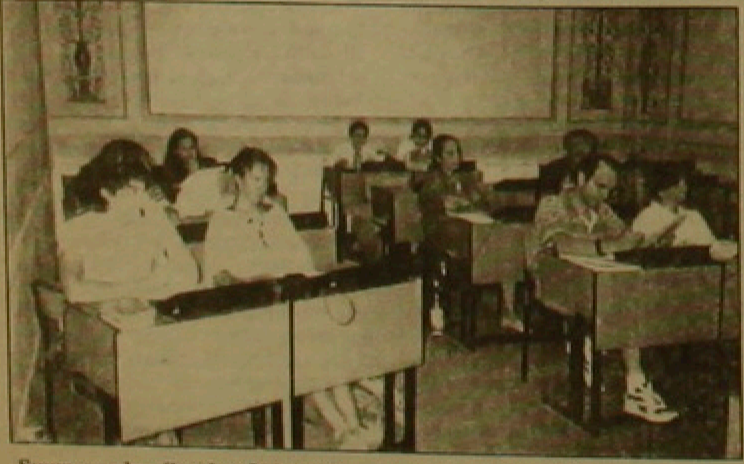

Տասը տարվա մեջ մոտ 500 ուսանող է հետեւել այս դասընթացներին: Մեկ եկողը կարծես վարակվել է, դարձյալ եկել մյուս տարի, հաջորդ տարի: Ամեն տարի նոր աշակերտների թիվն ավելացել է այնքան, որ սկսել են գրեթե 15-ից մինչեւ 27 հոգու մերժել, քանի որ ծրագրի մակարդակը պահպանելու միտումով չի կարելի միանգամից 50 աշակերտներից ավելի ընդունել:

Կարեւոր հանգամանքներից մեկն այն է, որ ամեն տարի, բացի հայերից, հայերեն սովորել ցանկացող իտալացի, անգլիացի, ամերիկացի, ֆրանսիացի, լեհ, հունգարացի, հոլանդացի աշակերտների թիվն էլ է ավելանում:

Աշխարհի տարբեր երկրներում գործող, ոչ հայազգի քաղաքական գործիչների, տնտեսագետների, հոգեբանների, ընկերաբանների, լրագրողների եւ այլոց համար «վենետիկյան հայ լեզվի եւ քաղաքակրթության դասընթացները» դարձել են օրինաչափություն, խորհուրդներ, հստակ ու լուրջ տեղեկություններ ստանալու եւ այլ ազգերին օրինակ տվող կենտրոն:

Դասընթացները տեղի են ունենում Վենետիկի համալսարանի շենքում, հինգ մակարդակով՝ սկսնակ, կեղծ սկսնակ, միջակ, բարձր զարգացած եւ զարգացած:

Ուսանողները մեկամսյա բնակության համար վճարում են 455 ԱՄՆ դոլար, իսկ մեկ ամսվա սննդին 370 ԱՄՆ դոլար: Վենետիկի տեղական համալսարանը, հատկապես այս դասընթացների առթիվ, քաղաքի մոտավորապես 30 լավ ճաշարանների հետ համաձայնություն է կնքել, որտեղ ուսանողները միայն օգոստոս ամսին 50 տոկոսով էժան սնվեն:

Բացի բնակության եւ սննդի ծախսերից, կազմակերպչական ծախսերի համար յուրաքանչյուր աշակերտ վճարում է ընդամենը 660 ԱՄՆ դոլար, [illegible]: Մեր կողմից հարցման ենթարկված մարդկանց կարծիքով, գները նույնիսկ նախկին սոցիալիստական երկրներից եկողների համար միանգամայն աստղաբաշխական չեն, իսկ այլ երկրներից եկողների համար միանգամայն մատչելի են: Դասերը առավոտյան ժամը 9-ից մինչեւ 13.30-ն են, բացի շաբաթ եւ կիրակի օրերից, ամբողջ մեկ ամիս:

Ընթացիկ հայերեն լեզվի (տարբեր մակարդակների) դասավանդումների կողքին տարվում են նաեւ բանախոսություններ հայագիտական տարբեր նյութերի շուրջ, հատկապես հրավիրված դասախոսների կողմից:

Դասախոսությունների ընթացքում կարելի է օգտվել համալսարանի տեսալսողական արդիական սարքավորումներից:

Կեսօրվա ճաշին հոլանդացին նստելով ամերիկացու կողքը, գեղադեմ իսպանուհին՝ լիբանանահայի սեղանի մոտ, իսկ անգլիացին՝ գերմանացու հետ, հայաստանցու հետ, սփյուռքահայի եւ կամ ռիգացու ընկերությունը, այլ ճաշակներ, եւ կամ իսպանական գինու մասին կարծիքները եւ... իրենց երկրի ավանդությունները հայերենով են անում կամ փոխանակում:

Կեսօրից հետո վենետիկյան տեսարժան վայրերը, կամ, երբ ծրագրում կա, դասախոսության վիճաբանությունները եւ... սիրո արտահայտությունները, նոր ընկերությունների, բարեկամությունների հիմերը հայերենով են դրվում, լսվում, արտահայտվում, ձեւվում:

Վենետիկյան «փողոցների» միջեւ «վափորեթտու» կոչվող նավակներով կամ «գոնդոլաներով» ման գալիս բացականչությունները խառնվում են իտալացիների բարձրաձայն ու երաժշտական խոսակցություններին:

Երեկոյան ճաշի սեղանի շուրջ եւ հետո էլ սրճարանում տարբեր քաղաքական պատկանելության, տարբեր երկրների, նույնիսկ տարբեր ազգերի մարդիկ մերթ հայերեն, մերթ իտալերեն, մերթ ռուսերեն, մերթ անգլերեն երգելով հետո հոգնած կոկորդները հանգստացնում են «ի՞նչ է հայ ինքնությունը» թեմայով: Հետո անցնում են տարբեր երկրների հայկական անեկդոտներին...

Վենետիկի ամառային դասընթացներին որպես դասախոս կամ բանախոս մասնակցողները, իհարկե, առանձնապես չեն վարձատրվում, քանի որ իրենք իրականում վայելում են արձակուրդային պայմաններ եւ իրենց արձակուրդն անցկացնելիս օգտակար են լինում մարդկանց: Որ երկրից էլ որ հրավիրվեն, երթ ու դարձի ծախսերը լրիվ վճարվում են դասընթացների բյուջեից:

Իհարկե, վենետիկյան հայ լեզվի եւ մշակույթի դասընթացները մեր դպրոցների ու տների ժամանակներից մնացած ձեւով «հայերեն դասավանդող» ուսուցիչ կամ ուսուցչուհիների հանգստավայրը չէ:

Այս դասընթացները, որտեղ օտար լեզվի դասավանդման համար գործադրված բծախնդրության, առնվազն նույնը հայերենի համար գործադրող (տարբեր երկրներից եկող) ժամանակակից ուսուցիչ կամ ուսուցչուհիների համար մի դրախտավայր է:

Այստեղ դրախտավայր է նաեւ նրանց համար, ովքեր հայ իրականության հետ կապ ունեն, կապ են հաստատում եւ կամ էլ նոր-նոր կապ ստեղծում: Իրենց առանձին մարզերում օտար շրջանակների մոտ, [illegible] կերպով հայտնված պատմաբանների, մշակութային գործիչների, հաղորդակցության աշխատողների, արվեստագետների, գիտնականների եւ այլոց խենց վարձը փոխանցում են: Այստեղ «հայերենը», «հայ հասկացողությունը» դառնում են կենդանի, կյանքի մի մաս, մի իմաստ, այլ ոչ թե հին արկղերի կամ փոշոտ գզրոցների մեջ մոռացված, ժամանակավրեպ մի գանձ:

Այսպես ասած, առեւտրական իմաստով, նյութական որեւէ ակնկալիք չունեցող վենետիկյան դասընթացները եւ «Պո-Արաքս» ասոցիացիան, շատ բնական է, որ բացի աշխարհի չորս կողմից եկող աշակերտներին իբրեւ հայ դաստիարակելուց, «կայք» հաստատելուց, այլ տեսակի որեւէ բան դժվար թե արտադրի...

Սակայն դա էլ է եղել...

1990-ի օգոստոսի 4-7-ը կազմակերպվել է «Հայերենի այժմեական հարցերին» նվիրված մի գիտաժողով, որն իրականում մեծամասամբ երկու է կացությունը ճշտելու բնույթ, որի նյութերը հետագայում հրատարակվեցին գրքածրարի ձեւով:

Իտալիայի (լատիներեն) Paudes եւ Հայաստանի (դարձյալ լատիներեն) Araxes գետերի անուններից միացումով իտալա-հայկական բարեկամական մշակութային ասոցիացիան Assoziationne Paudes-Araxes-ը հիմնվել է հայր Լեւոն վարդապետ Զեքիյանի ջանքերով:

Ահա այս ասոցիացիան, իտալական պետական համալսարանի եւ այլ դասընթացական վարչությունների նյութական եւ բարոյական մեծապես օժանդակությամբ, առաջին անգամ լինելով, 1993 թ.-ին թողարկել է «Հայ լեզուն եւ քաղաքակրթությունը» 2 ժամ 10 րոպե տեւողությամբ մի հրաշալի տեսաերիզ, որին նյութապես մասնակցել է նաեւ, ինչպես միշտ, ՀԲԸՄ-ն:

Այս տեսաերիզի գեղարվեստական ղեկավարն է եղել միջազգային արհեստավարժ բեմերի եւ էկրանների սիրված արվեստագետ Միհրայր Փափազյանը:

Այս տարվա օգոստոսի 15-17-ը կազմակերպվել էր մի այլ գիտաժողով, նվիրված Հայաստան-Սփյուռք հարաբերություններին, որի առիթով մենք եւս հրավիրվելով, ստանձնել էինք հայրենի եւ սփյուռքի ընթերցողներին այստեղ կայացած գաղափարի փոխանակումները հաղորդելու պարտականությունը:

ՌԱՖՖԻ ՍԵՐՅԱՆ, ԱՐԱՔՍ

ԵՐԵՎԱՆ

Ցեղասպանության թանգարանի բացումը՝ սեպտեմբերի 21-ին

Հայոց ցեղասպանության թանգարանի մասին ապրիլի 20-ին մամուլում հրապարակվեց. «Թեեւ ավարտվում են սույն 1-ին փուլի աշխատանքները, բայց եւ այնպես թանգարանը կբացվի ապրիլի 24-ին եւ նրա սրահներում կցուցադրվեն փաստաթղթեր, լուսանկարներ, վավերագրեր... Նախատեսվում է թանգարանի շինարարությունը ավարտել սեպտեմբեր-հոկտեմբերին»:

Թանգարանի տնօրեն Լավրենտի Բարսեղյանը ասաց, որ ՀՀ նախագահի 1994 թ. մայիսի 16-ի՝ Հայոց ցեղասպանության 80-ամյակին նվիրված միջոցառումների կազմակերպման պետական հանձնաժողով ստեղծելու մասին հրամանագրի համաձայն, սեպտեմբերի 13-ին «Երիմեքին» տրեստի կոլեկտիվը սկսեց ճարտարապետներ Սաշուր Քալաշյանի եւ Լյուդմիլա Մկրտչյանի հեղինակած թանգարանի շինարարությունը, որի 1-ին փուլն ավարտվեց եւ ապրիլի 24-ին բացվեց ժամանակավոր ցուցադրությունը:

«Ավարտվում է թանգարանի շինարարության 2-րդ փուլը, շարունակեց տնօրենը, եւ սեպտեմբերի 21-ին՝ Անկախության տարեդարձի օրը, այն կբացի իր դռները»: Նրա վկայությամբ, վերջին 5 ամիսներին «շինարարական հսկայական ծավալի աշխատանքներ են կատարվել. ավարտվել է շենքի երկու հարկերի կառուցապատումն ու ողջ տարածքի բարեկարգումը»: Հաստատությունը համալրվել է գիտաշխատողներով, ձեռք են բերվել անհրաժեշտ, ինչպես նաեւ արժեքների պահպանության գույք ու սարքավորումներ:

Թանգարանն ստացել է գիտահետազոտական հաստատության կարգավիճակ եւ «Հայաստանի ԳԱԱ-ի համակարգում հնարավորություն կունենա գիտական արշավախմբերի միջոցով ծանոթանալ այլ երկրներում գտնվող փաստաթղթերին, դրանց բնօրինակները տեղափոխել մեզ մոտ եւ կազմակերպել իրոք գիտական ցուցադրություն»: Ներկա ցուցադրությունում հիմնականում տեղ են գտել այն լուսանկարների կրկնօրինակները, որոնք կատարվել են եղեռնի ականատեսների կամ օտարերկրացի զինվորական սպաների կողմից, ինչպես նաեւ այն փաստաթղթերը, որոնք գաղտնի արձակվել են թուրքական կառավարության կողմից՝ հայկական ջարդերը իրականացնելու: «Կապեր ունենք տարբեր երկրներում հայոց ցեղասպանության խնդիրներով զբաղվող գիտնականների ու հաստատությունների հետ: Նախատեսվում է իմ այցելությունը ԱՄՆ-ի այն կենտրոնները, ուր հավաքվել են արժեքավոր նյութեր: Ցանկություն ունեմ ծանոթանալ Վաշինգտոնի եւ Լոս Անջելեսի «հրեական ջարդերի» կենտրոնների գործունեության հետ: Հայ եւ օտար գիտնականների հետ ի մի կբերվեն այն բոլոր նյութերի ցանկերը, որոնք կարող են տեղափոխվել Հայաստան»: Վերջում պրն. Լ. Բարսեղյանն ասաց, որ թանգարանը ոչ արխիվ է, ոչ էլ գրադարան. մի կողմից փակ է, ուր պահվում են թանգարանային արժեքներ, մյուս կողմից՝ բաց, քանի որ պետք է ցուցադրվեն: «Որպես թանգարանագետ ասեմ, որ շատ ենք ետ մնում ժամանակակից առաջավոր շատ երկրների թանգարանների աշխատանքից եւ թանգարանագիտական աշխատանքի մեթոդոլոգիայից, գրեթե ոչ մի թանգարանում չի օգտագործվում ժամանակակից տեխնոլոգիա. այժմ մենք կիրառում ենք ժամանակակից միջոցներ եւ կարող ենք այցելուներին ցուցադրել հնատիպ վավերագրական ժապավեններ, լուսանկարչական փաստաթղթեր, կարճ ժամկետում նրան հնարավորություն տալով ծանոթանալ այն իրավիճակին, որի մեջ հայտնվել էր Արեւմտյան Հայաստանը Օսմանյան կայսրության քաղաքականության հետեւանքով, ինչպես նաեւ եվրոպական երկրների դիվանագիտության հետ: Ցեղասպանության թանգարանը պետք է դառնի համաշխարհային մակարդակի հաստատություն, ինչպես Վաշինգտոնինը, Լոս Անջելեսինը, Երուսաղեմինը, որոնք հայտնի են միջազգային հասարակայնությանը: Ահա թե ինչու թողեցի ԳԱԱ-ի փոխնախագահությունը եւ նվիրվեցի իմ մասնագիտական գործին»:

ՅՈՒՐԻ ՍԱՐԳՍՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ

ՔՐԴԱԿԱՆ ՀԱՐՑ

Բարզանիի «աջ թեւը» խոստանում է շրջանը լիովին մաքրել PKK-ից

ԱՄՆ-ի նախաձեռնությամբ սեպտեմբերի 12-ին Դուբլինում սկսվեց Քրդստանի դեմոկրատական կուսակցության (ՔԴԿ) եւ Քրդստանի հայրենասիրական միության (ՔՀՄ) ներկայացուցիչների բարձր մակարդակի [illegible] հանդիպումը։ Հանդիպմանը դի[illegible] կարգավիճակով մասնակցում են Թուրքիան, ԱՄՆ-ը եւ Անգլիան։ Կենտրոնական ՔԴԿ-ի եւ ՔՀՄ-ի զինյալ ջոկատների միջեւ զինադադար հաստատելու եւ գերիների փոխանակության վերաբերյալ առաջին փուլում ձեռք բերված համաձայնության ռեժիմի ու հնարավորությունների հետ կապված հարցեր։ Մինչդեռ Հյուսիսային Իրաքից ստացված տեղեկությունների համաձայն, PKK-ի ահաբեկչական խմբավորումների եւ ՔՀՄ-ի զինյալների միջեւ շուրջ մեկ ամիս առաջ սկսված բախումները շարունակվում են։ Անատոլու գործակալության հաղորդման համաձայն, ՔՀՄ-ի զինյալները հարձակվել են Զախո քաղաքին մերձակա մի ահաբեկչական ճամբարի վրա, սպանվել է 17 ահաբեկիչ։ ՔԴԿ-ի ներկայացուցիչների վկայությամբ, ինչպես նշում է Անատոլու գործակալությունը, այդ շրջանում զինված գործողությունները շարունակվում են։

Ինչպես տեղյակ ենք, Հյուսիսային Իրաքում բախվում են մի շարք հա[illegible] ուժեր, որոնցից յուրաքանչյուրը ունի իր սեփական շահերը։ Ինչպես հայտնի է, Հյուսիսային Իրաքը գտնվում է ԱՄՆ-ի, Անգլիայի, Ֆրանսիայի եւ Թուրքիայի հովանավորության ներքո։ Այստեղ առկա է նաեւ PKK-ի գործոնը, որը թեեւ բար[illegible], աջակցություն է ստանում Իրանից եւ Սիրիայից։ Այս առումով ուշագրավ է թուրքական «Հյուրիեթ» օրաթերթում տպագրված «PKK-ն կջնջենք» վերտառությամբ հարցազրույցը։ Հյուսիսային Իրաքում տեղի ունեցող իրադարձությունների առնչությամբ պատասխանելով «Հյուրիեթի» թղթակցի հարցերին, Քրդստանի դեմոկրատական կուսակցության քարտուղար Սամի Աբդուռահմանը, որը համարվում է Մեսուդ Բարզանիի «աջ թեւը», ասել է. «Մենք շրջանը PKK-ից լիովին կմաքրենք։ PKK-ն մեզ մեծ վնաս հասցրեց։ Այս պատերազմը նրանց պատճառով է։ Իրանի համար PKK-ին պետք է «ոչ» ասեն։ Մենք չենք վստահում նաեւ Ջելալ Թալաբանիին։ Դուբլինում տեղի ունեցող բանակցություններին մենք դեմ ենք»։ Անդրադառնալով Իրաքի Քրդստանի առաջիկա խորհրդարանին, Սամի Աբդուռահմանն ասել է. «Խորհրդարանում իրենց ներկայացուցիչը կունենան նաեւ ասորիները։ Ինչ վերաբերում է թուրքմեններին, ապա նրանց ներկայությունը մեր կողմից գոհունակությամբ կընդունվի։ Խորհրդարանում ձգտում են տեղ զբաղեցնել նաեւ PKK-ի ներկայացուցիչները։ Այդ ահաբեկչական կազմակերպությունը Հյուսիսային Իրաքի ժողովրդին զգալի վնաս է պատճառում։ Բայց մեր ժողովուրդը PKK-ին կզրկի գործելու բոլոր հնարավորություններից։ Օջալանը շատ լավ հասկանում է, որ այս պատերազմից իրենք օգուտ չեն քաղի։ Ժողովուրդը PKK-ի կողմից պարտադրված այս կեղտոտ պատերազմից զզվել է։ Այնպես որ, ամի միջոցով խորհրդարանում տեղ զբաղեցնելու PKK-ի ջանքերը երազանք են։ Քանի որ նրանք երկրի մաս չեն կազմում, ապա խորհրդարանում չպետք է տեղ ունենան»։ Հակառակ կարծիքին է արտահայտում Կանաչների կուսակցությունից Գերմանիայի խորհրդարանի պատգամավոր Ջեմ Օզդեմիրը։ «Հյուրիեթ» օրաթերթի սեպտեմբերի 4-ի համարից տեղեկանում ենք, որ Խաղաղության համաշխարհային օրվա առթիվ Քրդստանի ընկերությունների միության (BIR) նախաձեռնությամբ Գերմանիայի Քյոլն քաղաքում կազմակերպվել է «Քրդական հարցը խաղաղ ճանապարհով քաղաքական լուծում» նշանաբանը կրող հավաքույթ։ Այստեղ Ջեմ Օզդեմիրը հայտարարել է, որ Թուրքիայի հարավարեւելյան շրջաններում առանց PKK-ի մասնակցության որեւէ հարց չի կարող լուծվել։ Այնուհետեւ թերթը տեղեկացնում է, որ Քյոլնի Էբերտպլաց հրապարակում հավաքված բազմությունը վանկարկում էր «Թուրքական բանակ, դուրս Քրդստանից», «Դադարեցնել Թուրքիային ցուցաբերվող օգնությունը», «Գերմանական զենքը՝ Քրդստանից դուրս» արտահայտությունները։

Հանրահավաքում ելույթ է ունեցել նաեւ BIR-ի նախագահ Մուստաֆա Քառաքաչարը։ Նա նշել է այն տեսակետը, թե որ քրդական հարցի լուծման միակ ճանապարհը կարող է համարվել խաղաղության սկզբունքով կառուցված դաշնությունը։

Քրդական հարցը առանձնակի ուշադրությամբ քննարկվեց նաեւ Իրանի, Թուրքիայի եւ Սիրիայի միջեւ Թեհրանում կայացած եռակողմ հանդիպման շրջանակներում։ Հանդիպումը մի անգամ եւս լարված մթնոլորտում։ Թեհրանում քննարկվեցին Սադամ Հուսեյնի ռեժիմի հետ կապված խնդիրները։ Երեք երկրների արտգործնախարարները շոշափեցին նաեւ տարածաշրջանի հիմնախնդիրների եւ երեք երկրների առաջիկա հարաբերություններին առնչվող խնդիրները։ Արտաքին գործերի նախարար Էրդալ Ինյոնյուն հանդիպման մասնակիցներին ներկայացրեց Հյուսիսային Քրդստանում Բարզանիի ուժերի վրա PKK-ի կողմից կատարվող հարձակումների մանրամասները։ Ինյոնյուն հայտարարեց, որ PKK-ի թիկունքում գտնվում են Սիրիան եւ Թեհրանը։ Մինչ այդ Թեհրան էր ժամանել Սիրիայի պետության ղեկավար Հաֆեզ Ասադի տեղակալ Աբդել Հալիմ Հադդամը եւ Ռաֆսանջանիին էր ներկայացրել Ասադի գաղտնի ուղերձը։

Իրադարձությունների զարգացման նման իրավիճակում Դուբլինում բանակցությունները շարունակվում են։

ԳՐԻԳՈՐ ՉԱՐԲՕՅԱՆ

ԱԴՐԲԵՋԱՆ

Իշխանությունները ճնշում են ըմբոստ կուսակցություններին

Անցյալ շաբաթ Ադրբեջանի ժողճակատի նախկին կենտրոնակայանում զենք հայտնաբերվեց, որն այնքան էլ շատ չէ։ Բայց դա էլ լիովին բավական է, որ տեղի հանրապետության պաշտոնական իշխանություններն այդ կուսակցությանը կրկին մեղադրեն Ադրբեջանում տեղի ունեցած պետական հեղաշրջման փորձի մեղսակցության մեջ։ Այդ բոլոր դրվագները հանրապետական հեռուստատեսությամբ ցուցադրվեցին միայն մեկ նպատակով՝ վարկաբեկել միամանդատ ընտրատարածքներում իրենց թեկնածությունն առաջադրած ԱԺՃ առաջին ներկայացուցիչների։ Մեր կարծիքով, Ադրբեջանի իշխանությունները ամեն ինչ անում են գրեթե գրպանի խորհրդարան (մեջլիս) ունենալու համար։

Այդ նպատակին են ծառայում ըմբոստ քաղաքական կուսակցությունների նկատմամբ գործադրվող մի շարք ուրիշ «միջոցառումներ»։ Այսպես, վերջերս Ադրբեջանի ժողովրդադեմոկրատական կուսակցության ղեկավարներից մեկը՝ Լեյլա Յունուսովան մեղադրվեց այն բանում, թե դեռ 1995 թ. ապրիլին քաղաքական անեկդոտ է պատմել նախագահ Հեյդար Ալիեւի հայրենի Նախիջեւանի իրավապահ մարմինների ներկայացուցիչներից մեկի մասին։

Այս երկու տեղեկությունները վկայում են, որ Ադրբեջանում վերադարձել է 1937 թ.։ Այս կապակցությամբ հարկ է վերհիշել նաեւ, որ Ադրբեջանում արգելված է կոմկուսը։ Կոմկուսը հանրապետության ղեկավարության կողմից բնութագրվել է որպես նախկին նախագահ Այազ Մութալիբովի «դրածո» կամ «[illegible]»։

Բայց չի կարելի կարծել, թե Ադրբեջանում կոմկուս բնավ գոյություն չունի։ Դեռ Նախիջեւանում նախագահ Հեյդար Ալիեւը հոգում էր նաեւ այդ մասին։ Հայտնի է, որ նրա հիմնած «Ենի Ազերբայջան» կուսակցությունը հանրապետությունում համարվում է առաջատար քաղաքական ուժերից մեկը։ Կոմունիստական բնույթի այդ կուսակցությունը, իհարկե, պարուրված է շուկայական տնտեսության գաղափարներով։

Առհասարակ պետք է ասել, որ Ադրբեջանում եւս մոդայիկ է ունենալ նույնատիպ երկուական կուսակցություն։ Դրա վառ օրինակը Ադրբեջանի լիբերալ դեմոկրատական կուսակցության ճակատագիրն է։ Դեռ անցյալ տարի երկրի նախագահը «միջոցներ» ձեռնարկեց հանրապետությունում իշխանամետ լիբերալ դեմոկրատական կուսակցություն ստեղծելու համար, ընդսմին արդեն գոյություն ունեցող ԼԴԿ-ին մեղադրելով Վլադիմիր Ժիրինովսկու հետ կապեր ունենալու մեջ։

Ադրբեջանի խորհրդարանային ընտրություններից առաջ ուժերի այս ամբողջ դասավորությունը արդեն այժմ թույլ է տալիս այն հետեւությունն անել, որ հանրապետության օրենսդիր մարմնի առաջիկա պատգամավորների հիմնական մասը կկազմեն ալիեւամետ մարդիկ, ինչպես նաեւ մտավորականության եւ մի շարք «ընդդիմադիր» կուսակցությունների որոշ ներկայացուցիչներ։

Ռ. ԱՐՇԱԿՈՒՆԻ

ՈՒԼԱՆ ԲԱՏՈՐ

Մոնղոլիան կարող է ակնկալել Թուրքիայի օգնությունը

Թուրքական հեռուստատեսության հաղորդման համաձայն, Դուշանբեում հանդիպումներն ավարտելուց հետո նախագահ Սուլեյման Դեմիրելը ժամանեց Մոնղոլիայի մայրաքաղաք Ուլան Բատոր։ Դեմիրելին ուղեկցում էին պետնախարար Այվազ Գյոքդեմիրը եւ արտգործնախարար Էրդալ Ինյոնյուն։ Նախագահական նստավայրում տարբեր ոլորտներում Թուրքիայի եւ Մոնղոլիայի համագործակցելու մի շարք համաձայնագրեր ստորագրեցին նախագահներ Դեմիրելը եւ Օչիրբաթը։

Այնուհետեւ երկու երկրների նախագահների մասնակցությամբ տեղի ունեցավ մամուլի ասուլիս։ Դեմիրելը նշեց. «Թուրքիայի եւ Մոնղոլիայի հեռավորության պատճառով վերջին հինգ տարիների ընթացքում մեր երկրների հարաբերությունները ուշացումով են սկսվել։ Բայց ես հավատացած եմ, որ այս այցը զգալի դեր կխաղա։ Մենք գիտենք, որ Մոնղոլիան գնում է դեպի ազատ շուկայական տնտեսություն, եւ այդ ճանապարհին կարող է ակնկալել Թուրքիայի նյութական եւ բարոյական օգնությունը։ 1996 թվականին Ուլան Բատորում կբացվի Թուրքիայի դեսպանատունը»։ Իսկ Օչիրբաթն ասաց. «Անկարայում Մոնղոլիայի ներկայացուցչության բացակայությունը բացատրվում է միմիայն տնտեսական դժվարություններով։ Ես հուսով եմ, որ 1996 թ. մենք Անկարայում կունենանք մեր դեսպանատունը»։

Սեպտեմբերի 13-ին Ս. Դեմիրելը եւ նրան ուղեկցող անձինք վերադարձան Թուրքիա։

Գ. Չ.

ԱՇԽԱԲԱԴ

Տնտեսական կապերը կայունություն կբերեն

Իրանի ռադիոյի համաձայն, սեպտեմբերի [illegible]1-ին Աշխաբադում ԻԻՀ արտգործնախարար Վելայաթին հանդիպեց Թուրքմենիայի նախագահ Սափարմուրադ Նիյազովին։ Հանդիպման ընթացքում քննարկվեցին օրերս Աշխաբադում կայացած Իրանի, Թուրքմենիայի եւ Ուկրաինայի արտգործնախարարների եռակողմ բանակցությունների արդյունքները եւ երեք երկրների միջեւ կնքված գազի, երկաթուղու, ճանապարհների բեռնափոխադրման վերաբերյալ համաձայնագրերը։

Ըստ ռադիոմեկնաբանության, երեք երկրները դեռ երեք տարի առաջ են բանակցել էներգիայի հարցերով, որի արդյունքն էլ վերջերս Աշխաբադում կնքված 190 մլն դոլլար արժողության եւ 140 կմ երկարության գազատարի, [illegible] գործարանի կառուցումն է, ինչպես նաեւ վերոհիշյալ համաձայնագրերը Ուկրաինայի մասնակցությամբ։

Ինչպես նշվում է մեկնաբանության մեջ, այս եռակողմ բանակցությունները հող են նախապատրաստում երկրների փոխշահավետ տնտեսական հարաբերությունների առավել խորացմանն ու ընդլայնմանը, ինչպես նաեւ նպաստում են տարածաշրջանում խաղաղության եւ իրադրության կայունացման հաստատմանը։

Ս. Վ.

ՖՐԱՆՍԻԱ

Սպառնում է հակաահաբեկչական երկարատեւ պատերազմ անտեսանելի մարտիկների դեմ

Այս օրերին անտեսանելի մարտիկները շուրջօրյա հերթապահություն են կանգնել Էյֆելի աշտարակի, Հաղթակամարի, Լուվրի եւ փարիզյան այլ հուշարձանների մոտ։ Նրանք պահպանում են կայարանները, հանրախանութները, հաստատությունները, բանկերը։ Առանձնակի հսկողության տակ են առնված դպրոցները։

Գրեթե երկու հազար զինվոր օգնության ուղարկվեցին իրավակարգի ուժերին այն բանից հետո, երբ կառավարությունը հայտարարեց անվտանգության «Վիժիպիրատ» արտակարգ ծրագիր մտցնելու մասին։ Այդ ծրագիրը, որի իրականացումը նստում է օրական մեկ մլն ֆրանկ, վերջին անգամ գործադրվել էր 1991 թ. Պարսից ծոցի պատերազմի ժամանակ։

Կարգուկանոնի ուժերը տեսանելի եւ անտեսանելի կերպով ներկա են ամենուրեք։ Նրանք պարեկում են փողոցներում, հերթապահում մետրոյի կայարաններում եւ գնացքներում, զննում կայանված ավտոմեքենաները եւ աղբարկղները, խուզարկում խանութ եւ բանկեր մտնող մարդկանց։ Օգոստոսի 26-ին Փարիզի

մետրոյում տեղի ունեցած առաջին ահաբեկչությունից հետո Ֆրանսիայում ստուգվել է 800000 մարդու փաստաթուղթ։

Թվում է, թե քննությունը վերջապես տվել է իր առաջին արդյունքը։ Լիոնի իսլամական շրջաններում կատարված հերթական շուրջկալից եւ զանգվածային ձերբակալություններից հետո ամբողջ երկրում սկսել են որոնել Ալժիրում ծնված 24 ամյա Խալեդ Քելքալին, որը բնակվում է Լիոնի Վո Ան Վելեն արվարձանում։ Նրա մատնահետքերը հայտնաբերվել են պայթուցիկ նյութով լցված այն գազի բալոնի վրա, որը ահաբեկիչները տեղադրել էին երկաթգծի վրա Լիոնից ոչ հեռու։

Ահաբեկչական քայլերի շարքին վերջ դնելու համար Փարիզը թերեւս պետք է կապ հաստատեր Ալժիրի իսլամական շրջանակների հետ եւ ինչ-որ չափով հեռանար այդ երկրի զինվորական վարչակարգից, որին մինչեւ օրս օգնություն է ցույց տալիս։ Բայց Ֆրանսիան ընտրեց ուրիշ ուղի։ «Մենք չենք բանակցում ահաբեկիչների հետ։ Մենք նրանց հետ խոսում ենք տարբեր լեզուներով», հայտարարեց նախագահ Ժակ Շիրակը։

Շիրակի հավաստիացումներին հակառակ, անցյալում թե աջ եւ թե ձախ կառավարությունները ծայրահեղականների հետ հաստատել են կապեր, որոնք խիստ արգասավոր են եղել։ Փոխադարձ սակարկություններից, ինչ-ինչ զիջումներից հետո միշտ էլ հաջողվել է վերջ դնել պայթյուններին։ Բայց նախկինում ահաբեկիչներին հովանավորում էին Սիրիան, Իրանը, Իրաքը, Սուդանը, Լիբիան...

Ներկայումս պրոֆեսիոնալ բարձրակարգ պայթեցնողներին փոխարինել են եկել ոչ պրոֆեսիոնալները։

Պայթուցիկ նյութերով, մեխերով եւ հեղույսներով «լիցքավորված» գազի պարզունակ բալոնները անվանում են «աղքատների ռումբ»։ Հնարավոր է, որ ահաբեկչական հարվածները լինեն ալժիրցի ծայրահեղականների փոքրաթիվ ջոկատների գործը։

Ֆրանսիան հայտնվել է անտեսանելի ճակատի մարտիկների դեմ մղվող երկարատեւ պատերազմում, որը շահելը չափազանց դժվար կլինի։ Որքան երկար շարունակվի այդ պատերազմը, այնքան շատ միավորներ կհավաքի Լը Պենի ծայրահեղ աջ Ազգային ճակատը, որն առաջ է քաշում հանցագործությունների խնդրի առավել «արմատական» լուծում, այն է՝ Ֆրանսիայից արտաքսել երեք միլիոն ներգաղթյալներին։

«ԻԶՎԵՍՏԻԱ»
12 սեպտեմբեր

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

Գուսան Շահեն. «Երբ որ մեռնեմ, ինձ կթաղեք հայոց հողում, հայերեն»

Ցանկություն, որը գրեթե անկատար է

Հայ գուսանական երաժշտությունը դժվար է պատկերացնել առանց այս անվան: Ինչպես իրավացիորեն նկատում է նրա դուստրը՝ աշուղագետ-երաժշտագետ, երգահան Էլինար Սարգսյանը, «գուսանական եւ աշուղական երգերը ժողովրդի հոգում ամփոփված կարոտներ են, եւ գուսան Շահենն ինքն էլ՝ իր երգերով եւ իր անձով, մի հուշարձան է մեզ համար»: Սեպտեմբերի 14-ին լրանում է գուսան Շահենի ծննդյան 86-ամյակը: 5 տարի առաջ մահացած գուսանի ցանկությունն անկատար է, որը կարծում ենք, միայն նրա հարազատների ճանապարհով դժվար չպիտի լինի:

Գուսան Շահենը ծնվել է Արեւմտահայաստանի Տարոն գավառի Խնուսաբերդ գյուղում, հայտնի տոհմի ընտանիքում: Հայրական կողմը (որ մեծերն էին) հայտնի էր որպես Շոշի (Առաքելի) տոհմ եւ հարուստ էր երգիչ ստեղծագործողներով: Տատը՝ Ասլանը, հարսների ընտրության ճանապարհին էր համարում երգելու ընդունակությունը: Գուսանի մայրը Զմրուխտը, որ նույնպես երգում էր, եղել է որդու առաջին ուսուցիչը: Քեռիները՝ Ալիւզը եւ Կոստին, գուսան Ջիվանու նմանակողներն էին: Նրա նույնիսկ միայն երգեմ, ուստի հիմնում ժողովրդական երգն է (այլ ոչ աշուղական երաժշտությունը), զգալի է հայ ժամանակ ծնողի առկայությունը:

Ծանր է եղել գուսանի մանկությունը: Հայրը, տատը, քույրերը, եղբայրները սպանվել են 15 թվի մղձավանջի ժամանակ, մայրը տղայից գուսանի հետ մազապուրծ լինելով յարաղանից, միացել է գաղթականների մի խմբի: Ճանապարհին տղան մոլորվել է, ակամաս եղել Դեր-Զորի ավազակախմբերին, երկար դեգերումից հետո հայտնվել Գյումրիի ամերիկյան որբանոցում: Մայրը տեղի «Յոթ վերք» եկեղեցում երգելիս պատահաբար գտնում է որդուն, փախցնում Ղալթախչի (ներկայում Կրասար) գյուղը:

Մինչեւ կյանքի վերջին օրերը գուսանին հանգիստ չէր տալիս այն իրողությունը, որ մեծամասնությունը այդպես էլ չերիմներ չունեցան: Նրա երազանքն էր իր գերեզմանաքարին կից մի փոքրիկ քարի վրա փորագրել իր բոլոր անթաղ հարազատների անունները: Գուսանի մահից անցել է 5 տարի, սակայն նրա այդ ցանկությունը չի իրականացել: Ավելին, սեփական գերեզմանին անգամ որբանոցի վիճակում է, գերեզմանի շուրջը ցանկապատված չէ, եւ շիրմաքարն էլ գրեթե աղեն համապատասխանել է հողին:

«Անցյալ տարի լրացավ հայրիկի 85-ամյակը, որը հանդիսավորությամբ նշվեց նոյեմբերի 6-ին Հայ ֆիլհարմոնիայի փոքր դահլիճում: Մտածելով, որ դա ինչ-որ չափով կնպաստի խնդրի լուծմանը, դիմեցի

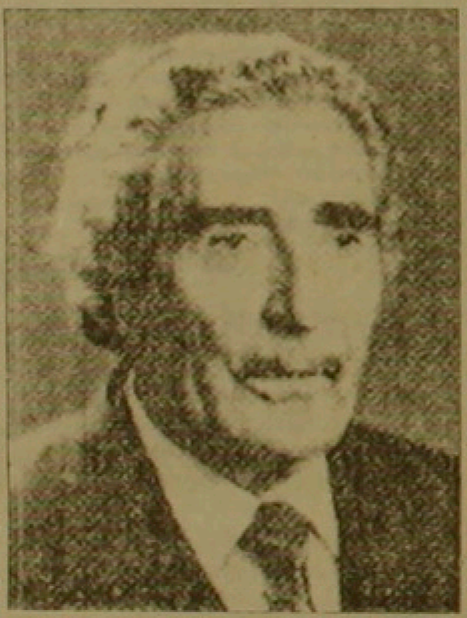

Հայրիկի 85-ամյակն էլ անցավ, մահվան 5-րդ տարելիցն էլ, սակայն սայլն առ այսօր տեղից չի շարժվում: Մի՞թե հնարավոր չէ գոնե եզրապատել գերեզմանը, մի ծառ տնկել, մի փոքրիկ քար տեղադրել շիրմաքարի վրա, որ ցույց տա. այստեղ գուսան Շահենի շիրիմն է: Այսօր վայելուչ շիրմաքարը բավական ծախս է պահանջում, որ իմ ուժերից վեր է: Այս բնակարանում նրա խերն են. յուրաքանչյուրը մի հիշողություն է, որից բաժանվելու իրավունք եւ ցանկություն չունեմ: Բնակարանը (այստեղ Էլինարն աղում է դստեր Շահինեի հետ. Լ. Պ.) մտադիր եմ վերածել տուն-թանգարանի, մասունքի պես պահպանում եմ այն ամենը, ինչ կապված է նրա

ղեկ, հայրիկն ինձ կտակել է մի նվագի փաստաթուղթ, որ խնդրել է հանձնել միայն կաթողիկոսին: Նրանում գրված 18 եւ 20 թթ. կոտորածների ժամանակ զոհվածների, անհետ կորածների ցուցակ պատմությունը կազմված անուն առ անուն հոր կողմից: Փաստաթուղթը հանձնելու եմ Սբ. Էջմիածին:

Հայրիկի երգերից մեկը, որ շատ եմ սիրում «Ես էն հայի դառը կերպամ...», ավարտվում է հետեւյալ տողերով. «Երբ որ մեռնեմ, ինձ կթաղեք հայոց հողում, հայերեն», եւ ավելի քան ցավալի է, որ նրա այդ բնական ցանկությունը, համենայն դեպս առայժմ, անկատար է», ասում է Էլինարը:

Ավելացնենք Ջիվանու հանրահայտ տողերը «Ձախորդ օրերը ձմռան նման կուգան ու կերթան» հույս հայտնելով, որ հաղթահերի գործուն օգնությամբ գուսան Շահենի այս հետմահու ծախորդությունն էլ կանցնի...

Ի դեպ, գուսանի այս տարելիցն, այնուամենայնիվ, նշանավորվում է մի կարեւոր իրադարձությամբ՝ սեպտեմբերի 20-ից հայ շնորհալի մանուկների առջեւ իր դռները կբացի Էլինար Սարգսյանի եւ հայ մշակույթի այլ նվիրյալների ջանքերով ստեղծվող գուսան Շահենի անվան ազգային մշակույթի կրթօջախը (երգի, պարի, նվագարանների, ինչպես նաեւ ազգային արհեստների բաժիններով), որ կգործի Երեւանի պատմության թանգարանի տարածքում, որի մի մասը սիրով կրթօջախին է հատկացրել թանգարանի տնօրեն Արա Բաղդամյանը:

ԼԻԼԻԹ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

ՀԱՅ ՄԱՄՈՒԼ

«Հասկեր» 90 տարեկան

Հայ մշակույթի պատմության մեջ բեղմնավոր էջեր է գրել «Հասկեր» մանկական ամսագիրը, որի առաջին համարը լույս տեսավ 1905-ի սեպտեմբերին, Թիֆլիսում:

«Հասկերի» անդրանիկ համարը բացվում է Հովհ. Թումանյանի «Կատվի պատիժը» չափածո մանկական հեքիաթով: Թումանյանը «Հասկերի» ամենապատվավոր հեղինակն էր:

Ընթերցողներին դիմելով ամսագիրը շարադրեց իր գեղագիտական բնույթի ըմբռնումներն ու նպատակը՝ դաստիարակել բանաստեղծական արժանի եւ չափածո գործեր, աշխարհագրությունը, գիտությունը, պատմությունը, արվեստին վերաբերող հոդվածներ, լուրեր, ինչպես նաեւ զվարճալի խաղեր, հանելուկներ, ռեբուսներ, զվարճալիքներ:

«Հասկերի» հիմնադիրներն ու հրատարակիչները հայ մշակույթի երախտավորներ Կոստանդին եւ Ստեփան Լիսիցյաններն էին: Ամսագիրն իր շուրջն էր համախմբել հայ գրականության մի փայլուն համաստեղություն Հովհ. Թումանյան, Ղ. Աղայան, Ավ. Իսահակյան, Ալ. Շիրվանզադե, Հովհ. Հովհաննիսյան, Վրթ. Փափազյան, Դ. Դեմիրճյան, Ար. Խնկոյան, Հ. Աղաբաբ, Հ. Հայրապետյան, Սիմակ... «Հասկերի» էջերում է հայ մանուկ եւ պատանի ընթերցողն առաջին անգամ կարդացել Մարկ Տվենի, Ռասկինի, Գյոթեի, Դոդեի, Անդերսենի, Գրիմմ եղբայրների, Ամիչիսի ստեղծագործությունները, տարբեր ժողովուրդների բանահյուսական նմուշները: Նախադպրոցական եւ դպրոցական կրտսեր տարիքի երեխաները հաճույքով էին կարդում «Մարիամ տատիկի սադրակից» խորագրի տակ տպագրված հեքիաթները, զրույցները: Այդ բաժինը վարում էր հայ մշակույթի երախտավոր Մարիամ Թումանյանը: Ամսագիրը պարբերաբար տպագրում էր հայրենի առասպելներն ու վեպերը, որոնք վերապատմում ու համապատասխան քարտեզների, տեղեկությունների հետ ներկայացնում էր բարձրաճաշակ խմբագիրը՝ Ստ. Լիսիցյանը: «Հասկերը» մեծ տեղ էր հատկացնում երեխաների գեղագիտական դաստիարակությանը, որի վերաբերյալ հոդվածներ էր տպագրում Գարեգին Լեւոնյանը: «Հասկեր» մանկական ամսագիրը լույս տեսավ ընդամենը 12 տարի, 1905-ից մինչեւ 1917 թվականը, 1922 թվականին լույս տեսավ միայն մեկ համար:

Իր գոյության ընթացքում «Հասկերը» վիթխարի ծառայություն մատուցեց ու փառավոր էջեր գրեց հայ մանկական մամուլի պատմության մեջ:

ՍՈՒՐԵՆ ՍՈՂՈՄՈՆՅԱՆ

ՀԱՄԱՌՈՏ

Վախճանվել է Վլադիսլավ Ստրժելչիկը

Կյանքի 75-րդ տարում ծանր հիվանդությունից հետո վախճանվել է Ռուսաստանի բեմական եւ կինոարվեստի ականավոր գործիչ, ԽՍՀՄ ժողովրդական արտիստ Վլադիսլավ Ստրժելչիկը, հաղորդում է ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակիցը: Նրա անվան հետ են կապված Սանկտ Պետերբուրգի թատերական կյանքի աստղային իրադարձությունները, որին նա նվիրել է իր ողջ տաղանդը: Ավելի քան կես դար Ստրժելչիկը աշխատել եւ ստեղծագործել է Դրամատիկական մեծ թատրոնում: Այստեղ տակավին պատանի հասակում նա սովորել է Բորիս Բաբոչկինի արվեստանոցի դպրոց-ստուդիայում: Ստրժելչիկը երկար տարիներ ղեկավարել է Սանկտ Պետերբուրգի թատերական գործիչների միությունը: Հայրենի բեմարվեստի զարգացման բնագավառում ներդրած ավանդի համար նրան առաջինն է շնորհվել այս տարի սահմանված «Ոսկե լուսարձակ» պրոֆեսիոնալ մրցանակը: ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

Համերգ՝ նվիրված Էմին Խաչատուրյանի 65-ամյակին

Հայ դիրիժորների մեջ վաղուց իր ուրույն տեղն ունի Էմին Խաչատուրյանը: Արամ Խաչատրյանի եղբորորդին տարիներ շարունակ աղբել ու աշխատել է մոսկովյան երաժիշտների շրջանում, ղեկավարել Պեսկինոյի սիմֆոնիկ նվագախումբը, իսկ արդեն հինգ տարի ղեկավարում է Երեւանի կամերային նվագախումբը: Անվանի նվագավարի 65-ամյակին էր նվիրված Երեւանի Կոմիտաս կամերային երաժշտության տանը տեղի ունեցած համերգը: Հոբելյարին շնորհավորելու էին եկել արվեստակից ընկերները, մայրաքաղաքի երաժշտասեր հասարակությունը: Համերգային բաժնում, Երեւանի կոնսերվատորիայի Էմին Խաչատուրյանի դասարանի սաների դիրիժորությամբ, հանդես եկավ կամերային նվագախումբը՝ Սվետլանա Նավասարդյանի, Էդուարդ Թադեւոսյանի, Աստղիկ Վարդանյանի (ջութակ), Լեւոն Առաքելյանի (թավջութակ) մասնակցությամբ: Հնչեցին Հայդնի, Բախի, Բեթհովենի եւ Մոցարտի ստեղծագործությունները: Բեթհովենի «Մեծ ֆուգան» մատուցվեց հոբելյարի դիրիժորությամբ: ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

ԳՅՈՒՄՐԻ, ՎԱՆԱՁՈՐ

Մշակույթի օրերն ավանդական են դառնում

Սեպտեմբերի 2-10-ը, արդեն 3-րդ տարին անընդմեջ Վանաձորում եւ Գյումրիում կայացան մշակույթի օրեր: Նախ Գյումրիի հյուրընկալությունը վայելեցին վանաձորցի կերպարվեստագետները, արվեստի գործիչները, մեներգիչները, մտավորականության, գիտության ներկայացուցիչները: Գյումրեցիները մեծ խանդավառությամբ ընդունեցին գեղանկարիչներ Արամ Նազարյանի, Փավաղ Այոյանի, Վլեն Գասպարյանի, Վանիկ Մանուկյանի, Գեորգի Թովմասյանի ու ուրիշների աշխատանքները, ինչպես նաեւ Վանաձորի «Հովվել» երգի-պարի պետական խմբի, կամերային երգչախմբի ու նվագախմբի, «Գոհար» մանկական պարախմբի եւ այլոց ելույթները: Անցած շաբաթ եւ կիրակի օրերին վանաձորցիների հյուրն էին գյումրեցիները: Պատվավոր հյուրերին աղ ու հացով դիմավորեցին վանաձորցիները: Պետական պատկերասրահում հանդիսավորությամբ բացվեց գյումրեցի կերպարվեստագետների աշխատանքների ցուցահանդեսը: Բացմանը ելույթ ունեցավ Վանաձորի մանկական «Տարոն» պարախումբը: Հասկանալի ուշադրության արժանացան նկարիչներ Արտաշես Պողոսյանի, Վոլոդյա Սարգսյանի գործերը, գեղանկարիչներ Սասա Հարությունյանի եւ Խաչատուր Պարոնյանի աշխատանքները: Անսպառ ծնունդ եւ զանազան պատմություն, զավակ. Հայկի հրապարակում նախատեսված հանդիպումները չկայացան: Այլ բեկյան թատրոնում հանդիպության բացմանը ողջույնի խոսք ասացին Վանաձորի եւ Գյումրիի քաղաքապետներ Հովհաննես Մաշինյանը եւ Միհրան Վարդանյանը: Միջոցառումը հագեցրին ՀՀ ժողովրդական արտիստ Աղասի Չաքրյանի ղեկավարած «Շիրակ» խումբը, «Սովորական Նշխեր» երգի-պարի խումբը, կամերային երգչախումբը, գեղարվեստական այլ խմբեր: Կիրակի օրը երաժշտական ուսումնարանի դահլիճում ելույթ ունեցան ծանոթված մաեստրո Ռոբերտ Մլքեյանի ղեկավարած կամերային նվագախումբը եւ մշակույթի կենտրոնի երգչախումբը: Արդեն ավանդական դարձած մշակութային այդ տոնակատարությունը մեծապես նպաստում է ստեղծագործական կադրերի ամրապնդմանը, ինչ որ տեղ լրացնում նաեւ մայրաքաղաքի հետ սերտ առնչությունների բացակայությունը:

ՄԱՆՎԵԼ ՄԻՆԱՍՅԱՆ

ԱՄՆ

Ավետարան՝ առանց խտրականությունների

ԱՄՆ-ում հայտնվել է Նոր Կտակարանի մի հրատարակություն, որում հաշվի են առնված ցանկացած փոքրամասնության իրավունքները:

Ժամանակակից եվրոպական լեզուներ թարգմանելիս առաջներում Հին եւ Նոր կտակարաններում փոփոխություններ կատարվում էին միայն բնագրի լեզուների բառերի ստուգաբանության եւ բիբլիական տեքստերի իմաստային մեկնաբանման հիման վրա: Այս նոր թարգմանությունը սկզբունքորեն այլ է:

Հրատարակիչների կարծիքով, Աստվածաշնչի ավանդական տեքստն իր որոշ հասկացություններում եւ ծեւակերպումներում հավատացյալների զգալի մասի համար պարունակում է վիրավորական տարրեր: Թարգմանիչների եւ խմբագիրների հիմնական նպատակն է եղել վերացնել դրանք: Օրինակ, ավանդական տեքստում ընդունված Հայր մերը. «Հայր մեր, որ երկնքում ես» ծեւի փոխարեն կհնչի «Հայր Մայր մեր, որ երկնքում ես»: Ըստ նոր վարկածի, բացառվում է խավարի՝ որպես չարի հասկացությունը, քանի որ ըստ թարգմանիչների, խավարը զուգորդվում է թխության հետ, իսկ դա կարող է մեկնաբանվել որպես ռասայական խտրականություն վիրավորական ակնարկ: Վիրավորական է համարվում նաեւ right՝ աջ հասկացությունը (անգլերենում right բառը նշանակում է եւ՝ արդար, ճիշտ, եւ՝ աջ), քանի որ դրա հիմքում ընկած է աջ ձեռքի գաղափարը: Մինչդեռ ձախլիկները որպես հիմնական եւ ավելի ակտիվ վերին վերջույթ օգտագործում են ձախ ձեռքը, դրա համար էլ նրանց համար ձախն է լավն ու բարին: Ավետարանում, օրինակ, (Ղուկ. 9.58) ասվում է. «Աղվեսները որջեր ունեն ու երկնքի թռչունները՝ բույներ, բայց Որդին մարդու տեղ չունի, որ իր գլուխը դնի»: «Որդին մարդու» հասկացությունը հանված է: Այն փոխարինված է «զավակը մարդու» հասկացությամբ, որպեսզի սեռի ինչ-որ սին լինելը չնշվի:

Վճռական նորացման են ենթարկվել բոլոր այն հասկացություններն ու ձեւակերպումները, որոնք ավանդական տեքստում ընդգծում են կնոջ երկրորդական կամ ստորադասյալ կախյալ վիճակը: Հրատարակիչները թարգմանության ժամանակ որպես հիմք են ընդունել կնոջ եւ տղամարդու բացարձակ հավասարության գաղափարը: Ինչպես հայտնեց «Ազատություն» ռադիոկայանը, ըստ որոշ ամերիկյան աստվածաբանների, շատերն այժմ կմերժեն նոր թարգմանությունը: Բայց գուցե 40-50 տարի հետո միեւնույն է՝ կընդունեն այն:

Վ. Է.

digitised by A.R.A.R.@

ՄԱՐԶԱԿԱՆ

ԵՎՐԱԳԱՎԱԹՆԵՐ

Այսօր ուշադրության կենտրոնում Մոսկվան է

ՍՈՒՐԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

Ֆուտբոլասերները, ինչ խոսք, անհամբերությամբ են սպասում այսօր Մոսկվայում կայանալիք գավաթակիրների գավաթի խաղարկության 1/16 եզրափակիչի «Դինամո» (Մոսկվա)-«Արարատ» հանդիպմանը: Խաղը սկսվելու է ժամը 18-ին: Նախատեսվում է, որ այն կցուցադրվի հեռուստատեսությամբ: Ինչպես տեղեկացնում է Արմենպրեսը, «Դինամո» ֆուտբոլային ակումբի և Ռուսաստանի պրոֆեսիոնալ ֆուտբոլի լիգայի նախագահ Նիկոլայ Տոլստիխն ասաց, որ գուցե եվրագավաթներում «Դինամոյի» հակառակորդն ամենաուժեղը չէ, սակայն դա չի նշանակում, որ ավանդաբար բարձր տեխնիկա ունեցող և ռազմական թիմը հեշտ մրցակից կլինի: Նա հիշեցրեց լրագրողներին, որ վերջերս Սկոպյեում Մակեդոնիայի հավաքականի նկատմամբ հաղթանակ տարած Հայաստանի ազգային թիմի կազմում ընդգրկված էին 7 արարատցիներ, որ Հայաստանի հավաքականը և «Արարատը» մարզում է միևնույն մարզիչ Սամվել Դարբինյանը, ինչը խոսում է «Արարատի» հնարավորությունների մասին: Բայց մեկնաբանություններում, որոնք «Դինամոյի» ներկայացուցիչներն անում են մամուլի համար, ընդգծվում է, որ եվրագավաթներում թույլ մրցակից չկա, իսկ խաղերին ոչ լրջորեն պատրաստվող թիմերը սովորաբար տխուր փաստի առաջ են կանգնում:

Արարատցիները խոր ամենայն լրջությամբ են նախապատրաստվել մոսկովյան հանդիպմանը: Ցավոք, կան նաև կորուստներ: Այսպես, ոտքն է ջարդել Կարեն Բարսեղյանը: Մոսկվա չի մեկնել նաև թիմի հիմնական խաղացողներից մեկը՝ Արա Նիգոյանը, որը [illegible] թիմի հետ մրցավեճում [illegible] է ստացել և [illegible] մասնակցել մոսկովյան խաղին: Վնասվածքից դեռ լրիվ չի ապաքինվել Սևադա Արզումանյանը, որը սակայն մեկնել է Մոսկվա:

Ահա թե ինչպիսի կազմով է «Արարատը» մեկնել Մոսկվա.

Դարպասապահներ
Հարություն Աբրահամյան
Արմենակ Պետրոսյան

Պաշտպաններ
Արամայիս Տոնոյան
Տիգրան Գսպեյան
Հակոբ Սկրյան
Էրիկ Հայրապետյան
Ռաֆայել Նազարյան
Արսեն Այվազյան

Կիսապաշտպաններ
Համլետ Մխիթարյան
Սևադա Արզումանյան
Հակոբ Տեր-Պետրոսյան
Լևոն Ստեփանյան
Հայկ Հարությունյան

Հարձակվողներ
Արմեն Շահգելդյան
Արթուր Քոչարյան
Արամ Ոսկանյան

Գրոհում է Սարգիս Հովհաննիսյանը

Տեղի ունեցան ՈՒԵՖԱ-ի գավաթի խաղարկության 1/32 եզրափակիչի 1-ին փուլի հանդիպումները: Ամենամեծ անակնկալի հեղինակը դարձավ Մոսկվայի «Լոկոմոտիվը», որն արտագնա խաղում 1-0 հաշվով հաղթեց եվրոպական ֆուտբոլի ամենամեծ հեղինակություններից մեկին՝ Մյունխենի «Բավարիային»: «Արարատի» «Բավարիայի» նկատմամբ տարած փառահեղ հաղթանակից ուղիղ 20 տարի անց մեծ հաղթանակի բերկրանքը զգաց նաև մեկ այլ նախկին արարատցի՝ Սարգիս Հովհաննիսյանը, որը կրկին իրեն գերազանց դրսևորեց «Լոկոմոտիվի» կազմում: Ցավոք, խաղը ցուցադրվեց միայն մոսկովյան հեռուստածրագրով և մենք հնարավորություն չունեցանք հետևել այդ ուշագրավ հանդիպման ընթացքին: Սակայն նրանք, ովքեր դիտել են խաղը, վկայում են, որ «Լոկոմոտիվը» շատ համարձակ է խաղացել և հստակ պաշտպանությամբ ու կտրուկ հակագրոհներով անհանգիստ պահել «Բավարիային»: 65-րդ րոպեին Եվգենի Խարլաչյովը ճշգրիտ պաշտպանությունից [illegible] բացել է խաղի հաշիվը: Դրանից հետո Սարգիս Հովհաննիսյանը ձախ եզրով իրեն հատուկ երկար ուղևորությամբ հասել է առաջ և հարվածի դուրս բերել Կոսոլապովին, որը պարտավոր էր կրկնապատկել հաշիվը: Դրանից առաջ էլ Սարգիսը գոլային փոխանցում էր կատարել խաղընկերներից մեկին: «Լոկոմոտիվը» շարունակում է հաղթարշավը և լուրջ հայտ ներկայացրեց ՈՒԵՖԱ-ի գավաթի խաղարկության հաջորդ փուլ դուրս գալու:

Հետաքրքիր մրցավեճ տեղի ունեցավ Հյուսիսային Օսեթիայի մայրաքաղաքում՝ Վլադիկավկազում: Տեղի «Սպարտակ-Ալանիան», որը փաստորեն գլխավորում է Ռուսաստանի առաջնության մրցաշարային աղյուսակը, լեփ-լեցուն տրիբունաների ներկայությամբ մրցեց եվրոպական մեկ այլ հեղինակավոր թիմի՝ Անգլիայի «Լիվերպուլի» հետ: Չնայած սկզբից հաջողությունն հասավ դաշտի տերերին, սակայն փորձառու «Լիվերպուլը» կարողացավ բեկում մտցնել խաղի մեջ և հաղթել 2-1 հաշվով:

Ահա նաև մի քանի արդյունքներ.

«Ռոտոր»-«Մանչեսթեր Յուն.»	0-0
«Չեռնոմորեց» (Օդեսա)-«Լոձ»	1-0
«Ձիմբրուլ»-ՌԱՖ (Ռիգա)	1-0
«Աուստրիա»-«Դինամո» (Մինսկ)	1-2
«Մոնակո»-«Լիդս»	0-3

ԹԵԹԵՎ ԱՏԼԵՏԻԿԱ

Էմմիյանը եզրափակիչում, բայց ...

Ցավոք, երկար ժամանակ մեզ չէր հաջողվում մանրամասն տեղեկություններ [illegible] Գյոթեբորգում տեղի ունեցած թեթև ատլետիկայի աշխարհի առաջնությունում և [illegible] հայ մարզիկների ցույց տված արդյունքների մասին: Եվ ահա [illegible] Արմեն Ամիրզայանի շնորհիվ իմացանք հետևյալը: Գյոթեբորգում առաջատար էին դուրս եկել մեր 2 հեռացատկորդները՝ Եվրոպայի ռեկորդակիր Ռոբերտ Էմմիյանը և գյումրեցի Արմեն Մարտիրոսյանը: Նրանք որակավորման մրցումներում հանդես էին գալիս տարբեր խմբերում: Ռոբերտ Էմմիյանը ցույց տվեց 791 սմ արդյունք, [illegible] (Հունաստան) և [illegible] (ԱՄՆ) հետ եզրափակիչ ուղեգիր ձեռք բերեց: Արմեն Մարտիրոսյանի ցատկն անհաջող էր: Նա [illegible] և դուրս մնաց հետագա պայքարից: Սակայն [illegible] ցույց տված 1660 սմ արդյունքով [illegible] գրավեց 5-րդ տեղը: [illegible] մրցումներում [illegible] 2 խմբից եզրափակիչ պետք է մտնեին 6-ական լավագույն արդյունք ցույց տված [illegible]: Սակայն [illegible] 14 հեռացատկորդների: Ռոբերտ Էմմիյանը եզրափակիչում հաջող հանդես [illegible] և 777 սմ արդյունքով գրավեց ընդամենը 11-րդ տեղը: Ինչպես հայտնի է, աշխարհի չեմպիոնի կոչումը նվաճեց կուբացի Իվան Պեդրոսոն, որը ցույց տվեց 870 սմ արդյունք: Նա մինչ այդ [illegible] տեղի ունեցած մրցաշարում գերազանցել էր աշխարհի ռեկորդը (896 սմ): Սակայն, ինչպես հայտնի է, արդյունքը չի գրանցվել քամու արագության պատճառով:

Ահա աշխարհի առաջնության հեռացատկի եզրափակիչին մասնակցած 14 մարզիկների արդյունքները.

1.	Պեդրոսո (Կուբա)	870 սմ
2.	Բեկֆորդ (Ճամայկա)	830 սմ
3.	Պաուել (ԱՄՆ)	829 սմ
4.	Ակերման (Գերմանիա)	814 սմ
5.	Տուդոր (Ռումինիա)	801 սմ
6.	Կուկոդիմոս (Հունաստան)	800 սմ
7.	Հուանգ Գենգ (Չինաստան)	794 սմ
8.	Մլադենով (Բուլղարիա)	793 սմ
9.	Իգնատով (Ռուսաստան)	793 սմ
10.	Զիո (Բուրկինա Ֆասո)	787 սմ
11.	Էմմիյան (Հայաստան)	777 սմ
12.	Սաահարա (Ճապոնիա)	777 սմ
13.	Գեորգիև (Բուլղարիա)	772 սմ
14.	Տերիս Թոմսոն (ԱՄՆ)	743 սմ

[illegible] տեղի ունեցած [illegible] մրցումներում, ինչպես արդեն հայտնի է, Արմեն Մարտիրոսյանը դարձավ արծաթե մեդալակիր: Նա ցույց տվեց 1682 սմ արդյունք: Իսկ չեմպիոնի կոչումը նվաճեց Ռուսաստանի ներկայացուցիչ [illegible] (1730 սմ):

Գ. Ա.

ՕԼԻՄՊԻԱԴԱ-96

ՀՀ վարչապետը կգլխավորի հոգաբարձուների խորհուրդը

ՀՀ վարչապետ Հրանտ Բագրատյանը կգլխավորի շախմատի համաշխարհային 32-րդ օլիմպիադայի և ՖԻԴԵ-ի 67-րդ կոնգրեսի հոգաբարձուների խորհուրդը: Այդ մասին հրաման ընդունեց Հայաստանի նախագահ Լևոն Տեր-Պետրոսյանը:

Ինչպես ասաց շախմատային օլիմպիադայի և ՖԻԴԵ-ի կոնգրեսի անցկացման կազմկոմիտեի նախագահ, ազգային ակադեմիայի թղթակից անդամ Վանիկ Զախարյանը, որը գլխավորում է Հայաստանի շախմատային ֆեդերացիան, վարչապետ Հրանտ Բագրատյանի մոտ տեղի ունեցած խորհրդակցությունում լուծված են հարցերը, որոնք կապված են «Արմենիա-2», «Անի», «Էրեբունի-1», «Շիրակ» հյուրանոցների, ինչպես նաև մարզահամերգային համալիրի կապիտալ վերանորոգման աշխատանքների հետ, որտեղ տեղի է ունենալու շախմատային օլիմպիադան և ՖԻԴԵ-ի կոնգրեսը: Զախարյանն ասաց, որ համապատասխան առաջադրանքներ են տրվել, որպեսզի 1996 թ. հուլիսին բոլոր կառույցները ներկայացվեն տարվա շախմատային խոշոր փառատոնի անցկացման կազմկոմիտեին: Խորհրդակցությունում են նարկվեցին մի շարք հարցեր, այդ թվում նաև տղամարդկանց աշխարհի առաջնության միջփնջային մրցաշարի անցկացման միջոցառումների մասին, որը 1996 թ. ապրիլի 27-ից մայիսի 15-ը տեղի է ունենալու ազգային օպերայի և բալետի թատրոնում: Ինչպես նշեց Զախարյանը, ՖԻԴԵ-ի որոշման կապակցությամբ առաջիկա միջփնջային մրցաշարի կազմը կավելանա Պրոֆեսիոնալ շախմատային ասոցիացիային տեղեր հատկացնելու հաշվին: Երևանում կայանալիք միջփնջային մրցաշարը փաստորեն կդառնա ՖԻԴԵ-ի և ՊՇԱ-ի կապողը:

ՍՆԱՐԿ

ՖՈՒՏԲՈԼ

Հայ մրցավարների մասնակցությամբ

Երևանցի ֆուտբոլային մրցավարներ, ՖԻՖԱ-ի մրցավարներ Գևորգ Հովհաննիսյանը և Կարեն Նալբանդյանը հրավիրված են վարելու մինչև 16 տարեկան ֆուտբոլիստների Եվրոպայի առաջնության ընտրական փուլի խաղերը: Ինչպես Սնարկի թղթակցին ասաց Ալավա Սարգսյանը (ՀՀ ֆուտբոլի ֆեդերացիայի մամուլի ծառայություն), Հովհաննիսյանը կմեկնի Իռլանդիա, որտեղ սեպտեմբերի 25-ին մեկնարկում է 14-րդ ընտրական խմբի մրցաշարը, այդ երկրի, ինչպես նաև Իսլանդիայի և Նորվեգիայի հավաքականների մասնակցությամբ: Գևորգ Հովհաննիսյանը նշանակված է Իսլանդիա-Նորվեգիա հանդիպման գլխավոր մրցավար: Կարեն Նալբանդյանը պետք է վարի 8-րդ ընտրական խմբի հանդիպումները, որոնք սկսվելու են հոկտեմբերի 16-ին և տեղի են ունենալու Լեհաստանում: Այստեղ եզրափակիչի ուղեգրի համար պայքար կմղեն Լիտվայի, Մոլդովայի և Լեհաստանի հավաքականները: Գլխավոր մրցավարի դերում Նալբանդյանը հանդես կգա Մոլդովա-Լիտվա խաղում: Մնացած հանդիպումներում Գևորգ Հովհաննիսյանն ու Կարեն Նալբանդյանը օգնելու են գլխավոր մրցավարներին:

ՍՆԱՐԿ

ԼԻԲԱՆԱՆ

Բասկետբոլի առաջնությունը միջկրոնական խայտառակ պայքար

ՏԱՐՈ ՏԱՍՊԱՅԱՆ, Բեյրութ

Ամերիկացի, ռուսաստանցի, ուկրաինացի, նիգերիացի, հունաստանցի, եգիպտացի, հայաստանցի, բուլղարացի, չինացի և այլ նշանավոր «աստղերով» համալրված Լիբանանի պրոֆեսիոնալ բասկետբոլի առաջնությունը խոստանում էր վերածվել մի փոքրիկ NBA-ի մրցաշարի: Ցավոք, այստեղ էլ լիբանանյան ակումբները ներկայացրին իրենց կրոնական-քաղաքական հատվածները:

Այսպես, երբ անցյալ տարի կխաղարկվում «Հիմն-Սամեեր» [illegible] պարտվեց «Քահրաբային», ակումբի նախագահ հույն կաթոլիկ համայնքի ղեկավարներից Էլի Շուրին հրաժարական տվեց: Ակումբը կանգնեց պառակտման եզրին: 1995 թ. առաջնության եզրափակիչ դուրս եկան երկու ուժեղագույն ակումբները՝ «Ռիադին» և «Քահրաբան»: «Ռիադին» սուննի մուսուլման համայնքի գլխավոր ակումբն է: Այս թիմի կազմում հանդես են գալիս ռուս հիանալի բասկետբոլիստ Սերգեյ Չելյուբինը և ուկրաինացի Վիկտոր Սավչենկոն: «Ռիադի» գլխավոր մարզիչն է նախկին ԽՍՀՄ հավաքականի անվանի խաղացող, օլիմպիական չեմպիոն Իվան Եդեշկոն: «Քահրաբան», որին գլխավորում է [illegible] մարզիչը, [illegible] շնորհիվ նիգերիացի բարձրահասակ փորվարդներ Տեր Պողոսի և Միլիկ[illegible] եզրափակիչում հաղթել էր «Թադամոն-Զուկին»:

Եզրափակիչը բաղկացած էր 5 հանդիպումներից: Լիբանանի 1995 թ. չեմպիոնի պատվավոր տիտղոսը բաժին էր հասնելու նրան, ով 3 հաղթանակ կտաներ: Հանդիպումները «Ռիադի» և «Քահրաբայի» միջև տեղի էին ունենում «Մոն Լա Սալի» փառավոր մարզական համալիրում: Մեկական հաղթանակներից հետո «Ռիադին» առաջ անցավ մարզասերների կողմից ամենաանհավատալի [illegible] հաշվով 3-րդ խաղը շահելով: Լիբանանի բասկետբոլի ֆեդերացիան այս անկարգություններից հետո որոշեց 4-րդ հանդիպումն անցկացնել առանց հանդիսատեսների: Խաղը ցուցադրվում էր Լիբանանի կենտրոնական հեռուստատեսությամբ: Խաղից առաջ «Ռիադի» և «Քահրաբայի» խաղացողները ծաղիկներ փոխանակեցին: Սակայն, երբ կիպրացի մրցավարն ազդարարեց հանդիպման սկիզբը, «Քահրաբայի» բասկետբոլիստները ցուցադրաբար հրաժարվեցին գնդակ նետել մրցակցի օղակը: Վճռական հանդիպումը վերածվեց խեղկատակության: «Ռիադին» հաղթեց 123:2 սարսափելի հաշվով և նվաճեց Լիբանանի չեմպիոնի կոչումը: Քրիստոնյա ակումբ «Քահրաբայի» ղեկավար Հոգեհի պաշտոնաթողությունն այն էր, որ Լիբանանի ֆեդերացիայի նախագահ Թոնի Խուրին ուժով ստիպում էր չեմպիոնի տիտղոսը «նվիրել» «Ռիադին»: 2 ակումբների խաղացողները սիրտառատ հայտնեցին, որ 8 ամսվա տևողությամբ մրցակցությունից հետո սեն ինչ պատվով փոխանակում անում: Լիբանանյան պրոֆեսիոնալ բասկետբոլը փրկելու համար առաջին հերթին հարկավոր է ֆեդերացիայի նախագահ բերել այնտեղից մեկին, որն բնդունելի լինի բոլոր հատվածների ներկայացուցիչների կողմից: Փոքրիկ Լիբանանը մինչև այսօր տառապում է զանազան թշնամի հատվածների և դատ [illegible] նշանակությունից:

Բանակցել փորձել է
ՍՈՒՐԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆԸ

Երևանը էլ՝ ոչ-ոքի

ԽԱՂԱՔԱՐ

Կասպարով-Անանդ մրցախաղի 2-րդ պարտիան նույնպես ավարտվեց ոչ-ոքի: Կասպարովը խաղում էր սպիտակներով: Պարտիայում կատարվեց 29 քայլ: Հաշիվը հավասար է՝ 1-1:

Հոնորարները մեծանում են

Թեթև ատլետիկայի միջազգային ֆեդերացիայի (ԻԱԱՖ) ներկայացուցիչը մաստոնանդես հայտարարել է, որ եկող տարվանից մեծանալու է ԻԱԱՖ-ի կողմից անցկացվող մրցումների մրցանակային ֆոնդը: Օրինակ, «ԻԱԱՖ գրան պրի» մրցաշարի մրցանակային ֆոնդն ավելանալու է մեկ միլիոնով և կազմելու է 3,24 միլիոն դոլար:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

«Արտերկրյա լեգեոնը» կհամալրվի

Կոլումբիայում կայանալիք աշխարհի առաջնությունը ծաղկածորում նախապատրաստվող Հայաստանի հեծանվորդներին հնարավոր է միանան ամերիկահայ 2 մարզիկներ: Այս մասին հայտնեց ՀՀ հեծանվասպորտի ղեկավար մարզիչ Աշոտ Կորկոտյանը: Նրանք ներկայացնում են ԱՄՆ-ի Կալիֆոռնիա նահանգի Լոս Անջելես և Բեյմոնթ քաղաքների ակումբային հեծանվային թիմերը: Հայաստանի հավաքականի կազմում աշխարհի առաջնությունում հանդես գալու նրանց հարցը պետք է լուծվի Բոգոտայում, մրցաշարի նախօրեին:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

digitised by A.R.A.R.@

ՀՐԱՎԻՐՈՒՄ ԵՆՔ ԱՊԱԳԱ ԼՐԱԳՐՈՂՆԵՐԻՆ

Եթե դուք ուզում եք

- *ծանոթանալ լրագրողի հրապուրիչ մասնագիտության այբուբենին.*
- *հաղորդակցվել մամուլի, հեռուստատեսության եւ ռադիոյի հետաքրքիր աշխարհին.*
- *փորձել ձեր ուժերը՝ որպես թղթակից, խմբագիր.*
- *տիրապետել մեքենագրության եւ լուսանկարչական տեխնիկային՝*

Դիմեցէք Հայաստանի ժուռնալիստների միություն, դպրոցի ժուռնալիստի դպրոց, որը կատարում է 1995-1996 ուս. տարվա ընդունելություն.

Դպրոց կարող են ընդունվել Երեւանի 9-րդ դասարանների աշակերտներ: Ուսումնական եւ գործնական պարապմունքները կանցկացվեն շաբաթական մեկ օր` չորեքշաբթի, ժամը 14-15-ը: Ուսման տեւողությունը երկու տարի է: Դպրոցն ավարտողները կստանան համապատասխան վկայական: Ուսուցումը անվճար: Ընդունվել ցանկացողները պետք է ներկայացնեն ինքնակենսագրություն, ազատ թեմայով շարադրություն, 1 լուսանկար (3x4 չափի):

Փաստաթղթերը ներկայացնել անձամբ, մինչեւ սեպտեմբերի 28-ը ամեն օր (բացի շաբաթ եւ կիրակի օրերից), ժամը 11-16-ը:

Պարապմունքները կսկսվեն սեպտեմբերի 27-ին, ժամը 14:30-ին:

Դպրոցի հասցեն է` Երեւան, Պուշկինի փողոց, 3ա, Հայաստանի ժուռնալիստների միություն, 2-րդ հարկ: Լրացուցիչ տեղեկությունների համար զանգահարել 56-14-47:

ԴՊՐՈՑԻ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹՅՈՒՆ

«Մայր Հայրենիք» հեռուստախմբագրությունը ներկայացնում է

14 սեպտեմբեր, հինգշաբթի

18:00-Սունդուկյանի անվան թատրոն. Նորայր Դոմբաձեի «Մեղադրական եզրակացություն» ողբերգությունը

20:30-«Երայաշ» երգիծական կինոամսագիր

21:30-Գեղարվեստական կինոնկար «Ալավարված սեր»

23:00-«Դժոխային փրեմիերություն» տեսաֆիլմի I եւ II մասերը

15 սեպտեմբեր, ուրբաթ

18:00-Գեղարվեստական կինոնկար «Մոնեե Կալո Գոանդ կազինո»

19:30-Վավերագրական կինոնկար «Երկրաշարժ»

20:30-Բազմաթիվ բաժանորդների խնդրանքով կցուցադրենք «Էմմանուել» մեծահասակների համար գեղարվեստական կինոնկարը

22:30-«Ցանց» գեղարվեստական կինոնկար: Գլխ. դերում Սանդրա Բուլոկ

00:30-«Լուսաբաց» տեսաֆիլմը: Գլխ. դերում Բրյուս Ուիլիս եւ Սիբիլ Շեփերդ

16 սեպտեմբեր, շաբաթ

18:00-Ռուսական համերգ

19:00-Վավերագրական ժան Կլոդ վան Դամ

20:30-Գնացք դեպի Բոմբեյ

22:00-Տեխասյան փրեմիերություն

23:30-Մահվան զենքը

01:00-Նորեի դասերացքը

17 սեպտեմբեր, կիրակի

17:00-Ռուսական էստրադա

17:30-Արդարյան

20:00-Արքիր մահվան համար

21:30-Ջոնին եւ Կլայդը

23:00-Չորս ադամանդներ

00:30-Զգացմունքների կայսրությունը

02:00-Էմմանուել Կաննում

Մեր հասցեն Ֆրունզեի 13, Կենցաղի տուն: Հեռ. 44-34-13

ՄԱԿ-ի ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԾՐԱԳԻՐԸ ՀՐԱՎԻՐՈՒՄ Է ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ

ՄԱԿ-ի Զարգացման ծրագիրը Հայաստանի 1996 թ. մարդկային զարգացման զեկույցը պատրաստելու նպատակով հրավիրում է աշխատանքի. մեկ ազգային խորհրդատուի (լրիվ դրույքով, 12 ամիս ժամկետով), ազգային փորձագետների (կես դրույքով, 6 ամիս ժամկետով) եւ մեկ ազգային խորհրդատուի օգնականի (լրիվ դրույքով, 11 ամիս ժամկետով): Զեկույցը ընդգրկելու է հետեւյալ բնագավառները. տնտեսական վերափոխումներ, կրթություն, առողջապահություն, ազգաբնակչություն, բնապահպանություն, սոցիալական ապահովություն, վիճակագրություն, հասարակության կառուցվածքային վերափոխումներ:

Աշխատանքի նկարագիրը. ***ազգային խորհրդատու*** կազմակերպել զեկույցի պատրաստման աշխատանքները. ***փորձագետներ*** հավաքել, մշակել, վերլուծել տվյալ բնագավառում կատարվող փոփոխությունները եւ առաջարկել զարգացման քաղաքականության տարբերակները, պատրաստել զեկույցի համապատասխան բաժինների բովանդակությունը:

Կրթական մակարդակը. ***խորհրդատու*** առնվազն գիտության թեկնածու որեւէ բնագավառում, անգլերենի, հայերենի եւ ռուսերենի կատարյալ իմացություն, համակարգիչով MS Word, Excel ծրագրերով աշխատելու իմացություն. ***փորձագետներ*** առնվազն գիտությունների թեկնածու որեւէ բնագավառում, հայերենի եւ ռուսերենի կատարյալ իմացություն, ցանկալի է անգլերենի իմացությունը. ***խորհրդատուի օգնական*** առնվազն բարձրագույն կրթություն, անգլերենի, հայերենի եւ ռուսերենի կատարյալ իմացություն, համակարգիչով MS Word, Excel ծրագրերով աշխատելու իմացություն: Բոլոր տեղերի համար ընտրությունը կատարվում է մրցութային եղանակով: Դիմորդները ներկայացնում են իրենց CV-ն անգլերեն (ձեւը կարելի է ստանալ ՄԱԿ-ի գրասենյակում) եւ մոտ 800 բառ պարունակող ընտրած բնագավառին վերաբերող մենագրած ակնարկ հայերեն: Փաստաթղթերն ընդունվում են ՄԱԿ-ի գրասենյակում («Հրազդան» հյուրանոց, 2-րդ հարկ) մինչեւ սեպտեմբերի 22-ը ներառյալ, ժամը 10-ից 17-ը:

Ուսանողական ջոկատների Հանրապետական շտաբը անգլիական կազմակերպություններ **Charity Know How** եւ **IVS Great Britiain** (կամավորական աշխատանքների ծառայություն) հոկտեմբերի 9-ից 13-ը կազմակերպում են սեմինար խորհրդակցություն «Հասարակական կազմակերպությունների ֆինանսատնտեսական գործունեության կազմակերպում» թեմայով:

Ցանկացողները կարող են դիմել Երեւան, Կորյունի 19 ա Հեռ. 52 27 01

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՄԵՐԻԿՅԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

Անգլերենի դասավանդում, որպես երկրորդ լեզու ծրագիր ավարտական վկայագրի շնորհումով

1995-1996

Փաստաթղթերի ընդունման նոր վերջնաժամկետ

- ՀԱՀ-ը սահմանում է դիմումների ընդունման նոր վերջնաժամկետ «Անգլերենի դասավանդում, որպես երկրորդ լեզու» ծրագրի համար, որն ավարտելուց հետո կտրվի վկայագիր: Դիմորդները պետք է ունենան համապատասխան բարձրագույն կրթություն՝ անգլերեն լեզու, ժամանակակից լեզուներ կամ լեզվաբանություն մասնագիտությունների գծով եւ ներկայումս դասավանդեն դպրոցում կամ ԲՈՒՀ-ում:
- ՀԱՀ ընդունվելու համար անհրաժեշտ է, որ ընդհանուր գնահատականների միջին ցուցանիշը լինի 4.0 եւ բարձր:
- Բոլոր դիմորդները պետք է ՀԱՀ-ում կազմակերպվող անգլերեն լեզվի քննությունից ստանան կարգադրիչ միավորներ:
- Դիմորդները պետք է ներկայացնեն՝
  - դիպլոմի եւ ներդիրի բնագիր օրինակներ՝ իրենց պատճեններով.
  - առնվազն մեկ երաշխավորագիր նամակ,

տեղում լրացնեն դիմումնագիր եւ ֆինանսական հնարավորությունների մասին տեղեկանք:

Փաստաթղթերի հանձնման կանխավճարը դրամով կազմում է ԱՄՆ 5 դոլլարին համարժեք գումար, որը պետք է մուծել փաստաթղթերը հանձնելիս: Փաստաթղթերի հանձնման նոր վերջնաժամկետը սույն թվականի սեպտեմբերի 15-ն է:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար դիմել ՀԱՀ-ի ընդունելության գրասենյակ: Հասցե՝ Երեւան, Մարշալ Բաղրամյան 40, 1 հարկ, 19 սենյակ, հեռ. 27-10-85:

ՀԱՀ-ը ռասայական, կրոնական, սեռական կամ ազգային խտրականություն չի ճանաչում

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ ԵՆ

ՀՈՂԱՄԱՍ-ԱՅԳԻ 500 մ² տարածությամբ, Չարաղբյուրի 2-րդ զանգվածում: Զանգահարել 58-18-41 հեռախոսահամարով:

◇

5 սենյականոց բնակարան (95 մ²), վերնահարկով (45 մ²) Աջափնյակում (Հանրապետական հիվանդանոցի մոտ), 4 հարկանի քարե շենքում: Ընդհանուր մակերեսը 140 մ²: Հեռ. 58-18-41, 34-25-86:

Հայաստանի հնագույն երաժշտության **«ՏԱՂԱՐԱՆ»** դեսական համույթը հայտարարում է մրցույթ հետեւյալ տեղերի համար

- Սոպրանո
- Մեցցո-սոպրանո (ալտ)
- Տենոր
- Ջութակ
- Թավջութակ

Պայմաններին ծանոթանալ Կամերային երաժշտության տանը: Դիմել համույթի գեղ. ղեկավար եւ դիրիժոր Սեդրակ Երկանյանին:

Մրցույթը կկայանա հոկտեմբերի 4-ին, ժամը 13-ին:

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ ԵՆ

25-60 օրական հավի ճտեր: Զանգահարել 643054

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ ԿԱՄ ՓՈԽԱՆԱԿՎՈՒՄ Է

սեփականացրած խանութ (120մ²): Հասցեն Դավիթ Բեկ փող.: Հեռ. 531773, 531017

ԲԱՆԿ Կրեդիտ-Երևան

"Կրեդիտ-Երևան" բաժնետիրական առևտրային բանկը ընդունում է ավանդներ դրամով և ԱՄՆ դոլարով, 3 ամիս ժամկետով, տոկոսների ամսական կամ եռամսյակային վճարմամբ, հետևյալ տոկոսադրույքներով.

դրամով

1 ամիս - 4 %

3 ամիս -15 %

Ընդունվող ավանդների նվազագույն չափը՝

200.000 դր.

կամ

300 ամերիկյան դոլար

ԱՄՆ դոլարով

1 ամիս - 2,5%

3 ամիս - 9%

Նշված տոկոսադրույքներով ավանդները ընդունվում են մինչև 1995թ. հոկտեմբերի 1-ը:

"Կրեդիտ-Երևան" բանկ Վռամշապուհ Արքայի 2/8

հեռ. 56-60-17

ARINA

«Պարբերական» հրատարակչության տպարան, Երեւան 23, Արշակունեաց 2 Գրանցման թիվ 65. Պատվեր 69149. Պատվեր 1941 Տպաքանակը՝ 7000 Ստորագրված է տպագրության՝ 13. 09. 1995 Գինը՝ 50 դրամ

digitised by A.R.A.R.@